

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno v nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 5 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicil beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravitelje: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Vzporednost akcije.

Časopisje jugoslovenske opozicije se je v poslednjem času precej umirilo. Kakor na povelje je utihnila tista nekoč oglašujoča kampanja proti »korupciji in nasilju«, ki je strašila vsak dan z debelimi črkami po Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Uvidena javnost je dobro znala, da kampanja ne sloni na dejstvih, marveč da spada k širokozraslovanemu načrtu opozicije in k njeni borbi za nadvlado v državi. Najbolj močna je bila kampanja jeseni in pozneje pozimi za časa volilne borbe, ko je hotela opozicija z zvanečimi bombami zavojevati večino jugoslovenskega naroda.

Po volitvah pa je prišla izprememba. Radičeva stranka se je spokorila. V smislu tega izpreobrnjenja je zapustila enotno fronto opozicije. Formalno spada še v opozicijo, stvarno pa se »razgovarja« z radikali, da jo vzamejo v koalicio. Kakor na povelje je sedaj v zagrebškem in beogradskem tisku utihnila kampanja proti »korupciji in nasilju« narodnega bloka. Prej tako glasni listi pridno moledejo za milost pri vladajočih strankah.

Celo beogradski opozicijski tisk, ki je prej pograbil vsako, še tako nedolžno zunanje politično priliko, da udari proti vladni in jo obdolži vseh mogočih strahot in pregreh, je lojalno umolknil.

Sedaj je drugače! Beogradski »Pravda« pridno sekundira naši vladi. Te dni prav ostro nastopa proti vladni bolgarskega min. predsednika Cankova, ki predržno kleveta po Evropi, da je naša vlada inscenirala in podprla revolucionarne dogodke v Bolgariji. Nasproti temu nastopa vse lojalno časopisje naše države skupno in složno z našo vlado ter zahteva temeljite remedure od sofijske vlade! Tako nesramne klevete naše države se v bodoče ne smejo ponoviti. Tudi zagrebški tisk podpira, če drugače ne, vsaj molče, našo vlado in obsoja Cankova.

Le v Ljubljani se najdejo listi dobro poznane SLS, ki pozabljajo na svojo patriotsko dolžnost, in ki se v zadnjem trenutku postavljajo na stran bolgarskih režimovcev, dolžeč jugoslovensko državo in našo politiko, da je v priporočilo prav tako, kakor sedaj klevetniško razširja v svet Cankova vlada o beogradski vladi, zadnje revolucionarne dogodke v Bolgariji. Vzporednost klevetniške akcije je evidentna!

»Slovenec«, kot glasniku te stranke, se nič ne gabi način, kako se je pred letom sedanja Cankova vlada polastila državnega krmila, nič ne objukuje nekdanje nesrečne usode Stambolijskega in njegovih pristašev, usode emigrantov, ki stradajo po Evropi, ker jih je Cankova vlada pregnala iz domovine.

»Slovenec« se dela nevednega in noče priznati, da se sedaj vrača Cankovi vladi, kar je storila nekoč z zemljoradniki. Z revolucijo je prišla do oblasti, preko gor krvi in človeških žrtev se je dokopala do državne moči, z enakimi sredstvi in po enakem vzgledu so jo hoteli strmoglaviti bolgarski revolucionarji. Jasno je, da gre tu za notranjo državljansko borbo različnih principov. Le v Ljubljani se najde list, ki iz mržnje do vsega, kar je naše in kar služi naši državi, izrablja tudi to priliko in blati našo vlado vzporedno in v skladu z izjavami bolgarskih državnikov. Mi smo baje krivi sofijskih atentatov, ne pa notranji bolgarski spori, revolucionarne in protirevolucionarne metode Cankove vlade in njegovih nasprotnikov.

SLS je v tem oziru popolnoma osamljena. Rekli smo že, da tudi beogradsko opozicijsko časopisje obsoja sofijsko vlado in njeno klevetarjo: naše vlade po evropskem časopisju. Zagrebško časopisje podpira našo diplomacijo. Le v Ljubljani nadaljuje časopisje SLS svojo brezvestno kampanjo proti vsemu, kar je naši politiki sveto! Pri tem dodaje neke demagoške ocirke o potrebi združitve Bolgarske z jugoslovenskimi »narodni«, kakor da gre tu za etnično in narodnostno združitve, ne pa za čisto pametno idejo politične federacije in združitve med Bolgarsko in Jugoslavijo. Bolgarski državniki naj se enkrat odrečejo Makedoniji, naj opuste misel

Izpopolnitev vlade Narodnega bloka

Pašičev povratek v Beograd. — Živahnost v parlamentu in v političnem življenju. — Novi ministri.

— Beograd, 25. aprila. (Izv. Ob 12.) Danes ob 8.45 je prispel min. predsednik g. Nikola Pašić s svojega velikonočnega odmora preko Sarajeva v Beograd. Min. predsednik je takoj odšel v predsedništvo vlade, kjer je prevzel državne posle.

Danes, kakor pričakujejo, odide kmalu popoldne min. predsednik na dvor v avdijenco k kralju. S prihodom ministrskega predsednika v Beograd je zelo oživilo politično življenje. V notranji politiki je na dnevnem redu vprašanj ž tolikrat omenjene rekonstrukcije vlade.

Vaš dopisnik doznava iz najbližje okolice g. Pašića, da ne pride do formalne demisije sedanje vlade, tudi ne bo izvedena nikakva rekonstrukcija vlade, izvrši se samo izpopolnitev odnosno popolnitev vlade. Po neki verziji prevzame ministrstvo za agrarno reformo posl. Milan Simonović (rad.). Mesto dr. Šurmina prevzame minist.

stvo trgovine in industrije dr. Hinko Krizman (sam. dem.), ministrstvo za izenačenje zakonov dr. Milan Srkić (rad.). Prometni minister Andra Stanić ostane verjetno na svojem mestu. Za ministra javnih del sta dva resna kandidata: Nikola Uzunović in Ante Radojević. Morda bo za državnega podsekretarja imenovan posl. Leovac.

Danes se ima tudi rešiti vprašanje volitve prvega podpredsednika narodne skupščine. Najbolj resen kandidat za to mesto je minister Krsta Miletić. Za slučaj, da je izvoljen za prvega skupščinskega podpredsednika, se najbrže njegov resor poveri posl. Leovacu.

V parlamentu je danes postalo zelo živahno. Prišlo je že veliko število narodnih poslancev. Iz Zagreba javljajo, da pridejo v Beograd tudi oni radičevski poslanci, ki so še pod anketi.

Bolgarska preklicuje svoje obtožbe proti Jugoslaviji.

Napetost med Beogradom in Sofijo odklonjena. — Spor z Bolgarsko poravnana. — Rezultat protesta naše vlade.

— Sofija, 25. aprila. (Izv.) Incident, ki je nastal radi izjav bolgarskih ministrov med Beogradom in Sofijo, je smatrali danes za poravnana. V bolgarskih krogih je demarša jugoslovenskega poslanika ugodno vplivala. Nastopilo je v javnosti popolno iztizenjenje. Poslanik Milan Rakić je svojo vlado v Beogradu oficijelno obvestil, da Bolgari obžalujejo svoj nastop proti Jugoslaviji in da se umikajo glede obdolžitve, ki so jih naperili zadnje dneve proti sosedni državi.

— Beograd, 25. aprila. (Izv.) Oficijelna bolgarska agentura je sročila ob 18. brzobjavno odposlala kratek dementi bolgarske vlade glede izjav ministrov Kalfova in Ruseva. Ta brzobjavni dementi je prispel iz Sofije v Beograd tekotom 10. minut. Dementi je v političnih krogih vzbudil splošno senzacijo. Dementi se glasi:

»Pooblaščen smo odločno zanikati izjave, ki se pripisujejo ministru zunanjih poslov g. Kalfovu, češ da je izjavil angleškim parlamentarcem, da je bila komunistična zarota organizirana s privoljenjem in znanjem sosednih držav. Nobena uradna bolgarska oseba ni dala izjav v tem smislu. Besede g. ministra notranjih del Ruseva se nanašajo izključno na agrarno komunistično emigracijo v inozemstvu.«

Dementi bolgarske vlade pomenja popolni umik Bolgarske in je smatrali, da je napetost med Bolgarsko in Jugoslavijo ponehala. Poslanik Rakić ne odpušča v Beograd, marveč ostane na svojem mestu. Bolgarska je uvidela nekorektno postopanje in je radi svojih pogrškov dala popolno zadoščenje naši vladi. Kalfov in Rusev sta včeraj še enkrat revidirala svoje, novinarjem podane izjave, ter so iz njih izbrisali vsi stavki, ki so naglašali, da je beogradska vlada oboroževala bolgarske emigrante na jugoslovenskem ozemlju.

Beograd, 24. aprila p. Zvečer ob 7. je dopel v Beograd službeni brzobjav bolgarske vlade, ki je bil v Sofiji oddan ob 5. popoldne, in ki je vzbudil v beogradskih političnih krogih veliko senzacijo. Ta komunikacija se glasi: »Pooblaščen smo najkategoričneje demantirati izjavo, ki jo je baje dal g. Kalfov angleškim parlamentarcem in po kateri je g. Kalfov rekel, da je bila komunistična zarota organizirana s pristankom in z vednostjo sosednih držav. Sicer pa nobena bolgarska oficijelna osebnost ni dala izjave v tem smislu. Besede ministra za notranje stvari Ruseva se nanašajo samo na agrarno komunistično emigracijo, ki se nahajajo v inozemstvu.«

Zalostni govor bolgarske vlade je v tukajšnjih diplomatičnih krogih izzval gus. O dogodkih v Bolgariji sta se posebno zanimala rumunski poslanik Emandi in poljski poslanik Okenski.

Besnenje vojaške strahovlade na Bolgarskem.

Pripovedovanje nepristranskega očividca. — Novi umori in nove justifikacije.

London, 24. aprila. s. Poslanec polkovnik Wedgwood se je vrnil iz Sofije. Zastopnikom angleških listov je izjavil, da je sofijska policija, ki je imela listo komunistov, delala zelo hitro. V vrste policije so se dali vpisati fašisti, ki so se nato oborožili ter takoj pričeli zasledovati komuniste. En policijski urad je v eni sami noči aretirati tisoč delavcev.

Vso noč so se vozili po mestu avtomobilni polni aretrancev, ki so bili nato takoj ustreljeni. Drugi dan je bilo v Sofiji aretiranih

več kot šest tisoč oseb, tako gro se danes dalje. Žrtve se mučijo v tihini ječah. Pred vsem jih pretepavajo. Pred ječami stojijo vzene aretriranih, ki hočejo dobiti vesti od svojih moških. Dosedaj je bilo v Sofiji usmrčenih 250 oseb.

Beograd, 24. aprila p. Službeno javljajo iz Bolgarske: Tekotom preiskave, ki jo je izvršila policija danes na periferiji Sofije, so našli skladišče konzerv, katero so založili zarotniki. Ivana Manova, člana tajne komu-

na revanšo, ki je danes na Bolgarskem tako živa, kakor nikoli tega, naj se odkrito približajo naši državi, pa bo lahko federacija dognana stvar ...

Te duševne izpremembe ne najdemo na Bolgarskem! Tam naprej hujšajo proti Jugoslaviji, tam naprej rovarijo radi Makedonije, tam naprej porabijo vsako priliko, celo priliko notranjih bolgarskih medsebojnih revolucionarnih pokretov in atentatov, da dolže pred evropsko javnostjo našo vlado in

da si na ta način izposlujejo povečanje vojske. Seve, vojska ne za notranji red in mir, marveč vojsko za pohod proti Jugoslaviji!

Vzpričo vsega tega si lahko mislimo, kako nizko je palo časopisje SLS, ki edino in osamljeno v naši državi podpira sedanjo bolgarsko vlado in složno s Cankovimi ministri dolži našo vlado, da je kriva bolgarskih atentatov.

Propalost na celi črti ...

mistične organizacije, so izsledili in ga ker se ni hotel predati policiji, ustrelili.

— Dunaj, 25. aprila. (Izv.) Iz Sofije prihaja poročilo, da je umorjen tudi znani bolgarski novinar Josip Herbst. Za časa svetovne vojne je bil načelnik Tiskovnega oddelka pri generalnem štabu in obenem sodrnik večih svetovnih listov. Dva dni po katastrofi v cerkvi sv. Nedelje je prišla v njegovo stanovanje vojaška patrulja ter mu napovedala aretacijo. Herbst, ki je zagovarjal politiko zemljoradniške stranke, je troji aretaciji odločno protestiral. Poveljnik patrulje, neki oficir, je potegnil revol-

ver ter oddal proti Herbstu šest strelav v glavo in v prsa. Herbst je bil takoj mrtev. Herbst je bil za časa slovenskega kongresa v Sofiji stalni dopisnik »Neue Freie Presse«. Ker je poročal v ta list precej tendenciozno, je prišlo na banketu na čast slovenskih novinarjev med njim in nekaterimi jugoslovenskimi žurnalisti do ostrega konflikta.

— Sofija, 24. aprila. (BTA.) Policija je prišla na njegovem stanovanju člana taknega revolucionarnega odbora Ivana Manova. Ta se je aretaciji uprl. Policijska patrulja je Manova na to ustrelila.

Podpis konvencije med Poljsko in Češko

Minister dr. Beneš odpotoval iz Varšave. — Njegove izjave o uspehu varšavskih posvetovanj.

Varšava, 24. aprila. z. Včeraj so bile v predsedstvu ministrskega sveta slovesno podpisane poljsko-češke konvencije. Trgovinsko pogodbo je podpisal v imenu Českoslovaške zunanji minister dr. Beneš, v imenu Poljske zunanji minister Skrzynski in trgovinski minister Kiedron. Arbitražno pogodbo sta podpisala zunanji ministri Beneš in Skrzynski, likvidacijsko pogodbo pa prof. Hodža in poslanik dr. Vlasak za Českoslovaško, praški poslanik Lasozki in prof. Kutrzeba za Poljsko. Slovesnemu aktu podpisovanja je prisostvovali tudi več drugih ministrov in višjih ministerialnih uradnikov.

Takoj po podpisu pogodb se je odpeljal zunanji minister dr. Beneš v avtomobilu na kolodvor, kjer se je zbrala skoro celokupna varšavska vlada, da se od njega poslovijo. Navzoči so bili tudi francoski veleposlanik De Panafieu, jugoslovenski poslanik Simić, češki poslanik Flieder in zastopniki drugih

diplomatskih misij v Varšavi. Slovo je bilo prav priščeno. Velika množica prebivalstva je prirejela ministru Benešu ob odhodu iskrene ovacije.

Varšava, 24. aprila. z. Listi priobčujejo izjave, ki jih je dal minister dr. Beneš novinarjem pred svojim odhodom v Varšavo. Dr. Beneš je med drugim omenil, da je bil njegov obisk v Varšavi dogovorjen že povodom zasedanja Zveze narodov v Ženevi. Določeni program je bil v polni meri izveden. Razmerje med Poljsko in Češko, ki je bilo prisrčno že sedaj, bo postalo po podpisu številnih konvencij še bolj iskreno. »Uverjen sem, je zaključil Beneš, da nastopa v medsebojnih odnosih obeh držav nova era pozitivnega sistematičnega sodelovanja na vseh poljih javnega življenja obeh narodov. V polni meri sem zadovoljen s tem, kar smo dosegli.«

Pred predsedniškimi volitvami v Nemčiji.

Vrhunec agitacije. — Berlin preplavljen z letaki in Hindenburgovimi slikami. — Šolarji agitirajo za Hindenburga. — Ugodne šanse za dr. Marxa.

— Berlin, 25. aprila. (Izv.) Berlina se je danes polastila splošna volilna nervoza. Vse ulice so preplavljene z letaki. Povsod so nabite slike Hindenburga. Avtomobili vozijo agitatorje in razdeljevalce letakov. Povsod v mestu in tudi po ostalih nemških pokrajinah je dosegla agitacija svoj vrhunec. Vsa Nemčija je razdeljena v dva velika tabora, ker komunisti sploh ne prihajajo v vpostev. Borba med dr. Marxom in Hindenburgom se je spremenila v pravečo volilno bitko. Samo v Berlinu je za danes popoldne in zvečer napovedanih 1000 volilnih shodov. Po bolah so danes ušli razdeliti šolarjem črna-bele-rdeče zastavice ter jih poslati na ulice, da so začeli manifestirati za Hindenburga. Naučili so jih tu-

di nekatere pesmice, ki operajo Hindenburga kot velikega vojskovodjo in rešitelja tiske domovine.

Med obema velikima taboroma, med državnimi in ljudskim blokom, monarhisti in republikanci je nastala velika napetost. Alarmirana je državna obramba in državna policija, da vzdržuje javni red in mir. Pri čakovanju je da pride do spopadov med monarhisti in republikanci.

Volilne šanse dr. Marxa so po vseh kalkulacijah še vedno zelo ugodne. Komunisti sploh ne pride v poštev. Računajo, da dobi dr. Marx pri juturnjih volitvah v najslabšem slučaju 1 in pol milijona relativne večine.

Stanovanjski zakon.

— Beograd, 25. aprila. (Izv.) Danes ob 11. dopoldne je plenarni zakonodajni odbor nadaljeval načelno razpravo o novem stanovanjskem zakonu. Razpravo je vodil podp. J. Demetrović. Načelna debata je bila takoj zaključena. K besedi se je oglasil tudi klerikalni član zakonodajnega odbora. Predsednik je njegovo zahtevo odklonil z motivacijo, da se je k besedi prepozno prijavil. Klerikalni član je protestiral proti temu, da je brzobjavno vabilo k sebi prepozno dobil.

Podpredsed. Juraj Demetrović je nato k protestu klerikalnega poslanca pripomnil, da se klerikalci, kakor je videti iz pteka razprave, zelo malo zanimajo za stanovanjski zakon. Če bi se kaj interesirali, bi klerikalni član odbora že lahko prišel popreje na sejo, če ne na prvo, pa vsaj na drugo. Sam predsednik je klerikalnega člana osebno pozval k sebi. Pri zaključku načelne debate mu ne more podeliti besede.

Zakonodajni odbor je nato načrt stanovanjskega zakona sprejel s 15:10 glasovom v načelu. Takoj nato se je pričela podrobna razprava. Ta je zelo uspešna in je pričakovati, da bo stanovanjski zakon danes opoldne popolnoma sprejet, tako da pride prihodnje dni v skupščino, ki ga ima sprejeti po krajšem postopanju.

ARETACIJA KOMUNISTOV NA POLJSKEM.

— Varšava, 25. aprila. (Izv.) V Novem Grodku pri Vilni so politične oblasti odkrile obsežno komunistično zaroto. Zarotniki so bili v stalnih stikih s sovjetskimi poslaništvom v Varšavi.

— London, 25. aprila. (Izv.) Poročila iz Varšave javljajo, da so oblasti zadnje dni prijele veliko število komunistov in jih zaprle. Govore, da je bilo aretiranih 700 oseb.

Živahno delovanje diplomacije v Beogradu.

— Beograd, 25. aprila. (Izv.) V diplomatskih krogih je bilo danes zelo živahno. Nekateri jutranji listi so deloma z velikim zadoščenjem javili, da je spor oziroma incident z Bolgarsko poravnana na podlagi demantija bolgarske agenture. V bistvu ni tako. Spor oficijelno še ni likvidiran. Za danes popoldne je napovedana seja ministrskega sveta, na kateri ministri predsednik g. Nikola Pašić definitivno uredi tudi naše stališče napram Bolgarski in se obenem tudi sestavi primerena nota, s katero se zahteva od bolgarske vlade zadoščenje. Sestaviti se ima poseben odgovor naše vlade k izjavam g. Kalfova in Ruseva. Diplomatični krogi obenem z indignacijo komentirajo kratko, zelo zavito izjavo bolgarske agenture.

ODSTOP PREDSEDNIKA PORTUGALSKE REPUBLIKE.

— Lisabona, 24. aprila. (Havas) Predsednik republike je naznanil svoj odstop republikanskemu kongresu. Kongres njegove demisije ne sprejme na znanje.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curh 12.09, Pariz 326, Praga 185.30, New York 62.30, ondon 299.50, Milan 255.75, Dunaj 0.0879.

INOZEMSKE BORZE.

— Curh, 25. aprila. Predborza: Beograd 8.275—8295, Praga 15.33, Milan 21.30, Pariz 326.85, New York 516.50, London 24.84. — Trst, 25. aprila. Predborza: Beograd 39—39.15, Praga 72—72.50, London 117.14—117.20, New York 24.32—24.40, Pariz 126—127, Curh 471—474, Dunaj 0.0841—0.0834.

Dr. Leopold Lenard.

Naš problem.

Dr. Gosar pravi, da so Slovenci samostojen narod v etničnem pomenu, ker imajo svoj slovstveni jezik in svojo kulturo.

Vprašanje o kulturi je jako meglino in iz njega ne moremo zaključiti ničesar. Nikjer na svetu se narod ne dele po kulturah in nikjer ni kultura oni kriterij, ki bi delil narod od naroda. Dr. Gosar ima svojo kulturo, ki je veliko bližja kulturi dunajskega advokata, kakor pa kulturi trboveljskega delavca. Potemtakem bi n. pr. dr. Gosar in dunajski advokat spadala k enemu narodu, trboveljski delavec in nemški delavec pa k drugemu narodu. Na kakšen jezik so pisane knjige, iz katerih je kdo dobil svojo kulturo, je pri tem prav vseeno. Zagorski kmet je kulturno gotovo veliko bližje srbskemu kmetu iz Slavonije, kakor pa dr. Basali, a dr. Basala je kulturno bližji dr. Cvijiču, kakor pa hrvaški kmetu. Po kulturah ne moremo ljudi deliti na narode, ker bi prišli do groznih absurdov. Posamni Slovenci imajo zelo različno kulturo, eni večjo, drugi manjšo; eno znanstveno, drugi pevsko, tretji slikarsko, četrti plesalsko in tako dalje.

Nikdo še ni rekel, da so Nemci narod za sebe, ker imajo nemško kulturo, Poljaki pa drugi narod, ker imajo poljsko kulturo. Kultura je navsezadnje mednarodna. Paderewski bi ravno tako lahko igral klavir, če bi bil Francoz. Narod lahko obstoji tudi brez vsake kulture ali s majhno kulturo. Kultura je pri enem narodu večja, pri drugem manjša, razvija se med vsakim narodom nekoliko drugače, toda oni ni in ne more biti oni kriterij, na česar podlagi bi se delil narod od naroda. Nemec, ki bi se izobrazil popolnoma v italijanski kulturi, ostane še vedno Nemec in če bi se zamorec v Parizu izučil v francoski kulturi, bo ostal še vedno zamorec.

Istotako ne moremo ničesar dokazati iz tega, da imamo precej lepo razvito slovstvo na domačem jeziku. Poljaki so imeli visoko razvito slovstvo na latinškem jeziku, še preden se je razvilo slovstvo na poljskem jeziku. Imeli so pesnike, ki so bili venčani od papežev na Kapitolu, pa vendar niso bili latinski narod. Narod lahko razvija slovstvo tudi na tujem jeziku. Na Francoskem je obstajalo visoko razvito slovstvo na provensalskem jeziku, od katerega imajo svoj začetek slovstva vseh modernih narodov. Istočasno so se pričela v severni Francoski razvijati slovstva v severnih francoskih narečjih, ki so istotako dospela do sijajne višine. Razvijala so se slovstva na različnih francoskih narečjih, živela mnogo stoletij drugo poleg drugega in šele zelo pozno se je ustvaril enotni slovstveni jezik. Pri enem in istem narodu se torej lahko razvija slovstvo na različnih narečjih.

Med Hrvati so pisali sijajne stvari v Dubrovniku v štokavščini, na dalmatinskih otokih v čakavščini, tudi kajkavci so pričeli razvijati slovstvo v kajkavščini, šele v drugem četrtletju preteklega stoletja so Ilirci definitivno izbrali štokavščino za enotni slovstveni jezik. A nikdo ne bo rekel, da so Hrvatje, ko so pisali na različnih narečjih, bili razdeljeni na več narodov.

Narodno edinstvo ni prav nobena ovira, da bi Slovenci ne mogli razvijati slovstva še nadalje na domačem jeziku. Janez Korenjak lahko napiše knjigo o ribniški kajkavščini, a Budimir Budimirovič v hercegovinski štokavščini, pa sta vendar oba sinova enega in istega naroda.

Če hočemo razpravljati o našem narodnem problemu, moramo najprej dobiti definicijo, kaj je narod.

Ta beseda se včasih upotrebljava v istem pomenu, kakor država. Tako govorimo o »švicarskem narodu«. Madžari so radi govorili o »ogrskem političnem narodu«. To je prišlo od tega, ker so nekdanje obstajale večinoma samo nacionalne države, pa se je zamenjala država za narodnostjo. Tudi je bilo krajše reči n. pr. jaz sem Avstrijec, kakor pa: Jaz sem avstrijski državljani. Zlasti so Madžari radi rabili to terminologijo v svoje politične svrhe.

Ta pomen besede tukaj ne prihaja v poštev, ker o tem, da smo vsi državljani kraljevine SHS ali, kakor bi rekel dr. Gosar: »politični narode«, ni potreba razpravljati.

Mnogokrat se rabi kot »pars pro toto« za del naroda. Tako rečemo n. pr. »siromašni narod«, »delavni narod« itd. Slovenci rabimo v tem pomenu tudi izraz »ljudstvo«, a Srbi in Hrvati tega izraza nimajo. Lahko se rabi tudi za krajevno označbo enega dela naroda, n. pr. primorski narod, goranski narod, šumadijski narod itd. Govorimo o srbskem, hrvaškem, slovenskem narodu in razumemo pod tem del skupnega naroda. Nemci govorijo: »das deutsche Volk«, pa tudi: »das Volk von Tirol«, »das lustige wiener Volk« itd. Za specifično označbo celokupnega naroda uvedli so tujo »Nation«.

Toda v pravem in v prvotnem pomenu znači ta izraz: večja skupina ljudi, pri katerih se je na podlagi šotih skupnih znakov razvila zavest skupnosti. Da je skupina ljudi narod, mora imeti neke skupne znake. Lahko je samo en znak, toda ta razviti v silno močni meri, n. pr. vera, kakor pri Judi, navadno je pa takih znakov več, n. pr. rasa, jezik, vera, skupne tradicije, šege in navade itd. Toda pri modernih narodih je glavni in najvažnejši karakteristikom narodnosti jezik, če tudi ne vedno. Štiri petine Ircev govori angleški jezik, mnogo Poljakov v Nemčiji govori samo nemški jezik itd. Vendar ostane jezik glavni in najmerodavnejši znak.

Na podlagi teh skupnih znakov se v taki skupini ljudi razvija zavest skupnosti. Toda ta narodna zavest ni neobhodno potrebna, da je množica narod. Dovolj je, da so objekti oni skupni znaki. Subjektivna zavest pri malo kulturnih narodih sploh ne obstoja, pa tudi pri modernih narodih je med širokimi sloji le malo razvita. Pred vojno sem imel nekoč na Ukrajini silno muko z nekim človekom, iz katerega sem hotel izbiti priznanje, h kateremu narodu se priznava. Vprašal sem ga, kakšne narodnosti je, in on mi je odgovoril: »Jaz sem član siromašnega kmetškega naroda«.

Vprašal sem ga, kakšen jezik govoril, in on mi je odgovoril: »Jaz govorim tako po domače, ker nisem bil pri vojaki.«

Temu človeku je popolnoma manjkala narodna zavest, a vendar se ne more reči, da ni pripadal nobenemu narodu.

Zavest je lahko tudi napačna. Koroski Slovenci, ki so se priznali za Nemce, čeprav niso znali morebiti niti pet besed nemških, so gotovo imeli napačno narodno zavest.

»Narod« je torej skupina ljudi, ki ima neke skupne znake, v prvi vrsti skupni jezik. To je narod v materialnem pomenu.

Če se je na podlagi teh skupnih lastnosti razvila zavest skupnosti — narodna zavest — je to narod v formalnem pomenu.

Vojaki iz svetovne vojne!

Dopis črnovojnika, ki je bil štiri leta v vojni.

Tako se glasi poziv, ki so ga prinesli tudi napredni časopisi. V obliki je napovedano, da se vrši sestanek in občni zbor Zveze (?) neprekinjeno dne 30. avgusta na Brezjah. »Takat si podamo spet bratske roke in prepletemo« vse Slovenijo s podružnicami po natančno začrtanih pravilih.

Bil sem neprostovoljen bojevnik med vso svetovno vojno, toda »Zveze« ne poznam. Še manj pa natančno začrtanih »pravil« ter prvega kot drugega tudi poznati ne želim. Preveč žalostni so spomini na to divjo morijo, še huje pa mi je pri srcu, ako se spominam na stotisoče naših mladeničev in mož, ki so šli na morišče brez vsake domovinske in narodne zavesti liki voliči v mešnico, a se še danes ponašajo s svojimi junaškimi čini, s priborjenimi srebrnimi in čokoladnimi kolajnam. Redki jugoslovensko orijentirani nacionalisti med njimi so bili v taki za Avstrijo in cesarja navdušeni družbi lastnih rojakov v neprestani nevarnosti za vsako neprevidno besedo. Žaliboz je večina na-

šega dobrega, vernega ljudstva« preživljalo svetovno vojno pod vtisom znane sramotne okrožnice S. L. S. in hujskajočih govorov Unionskega shoda, posebno govora dr. Natlačenca. V našo sramoto moramo priznati, da smo imeli največ internirancev, konfinirancev, politično sumljivih in nezanesljivih, kakor tudi smrtnih žrtev na »Suhem bajeju« in drugod po zaslugi lastnih, nezavednih in nahujskanih rojakov. Žalostno je to poglavje, a žal resnično.

In vse take žalostne spomine naj še hodimo vsako leto obujati — na Brezje! Kak namen naj sploh imajo ti vsakoletni tabori na Brezjah? Zavedni, že pred vojno jugoslovensko misleči Slovenci imajo itak svoje organizacije (dobrovoljci, politični preganjanci, rezervni častniki itd.) ter se kot enakomisleči sotrpini ne bodo nikoli pozabili, toda v ta namen se jim ni treba shajati na božjih potih. Inicijatorji in sklicatelji vsakoletnih sestankov so večinoma bivši vojaški duhovniki, danes zopet nestrpni kaplani in župniki. Ti ljudje so že do svojih

Jutri vsi na Kongresni trg!

Tombola nižjih poštних uslužbencev
Tablice po 2-50 Din

1250 Odbor.

vzgoji in po svojem poklicu morali biti navdušeni za Avstrijo in za vojno, ker jim je nudila razne ugodnosti, napredovanja in odlikovanja, a smodnikov dim navadno ni prišel do njih.

Ali se kateri teh klicateljev na Brezjah sploh spomni naše nove, svobodne države in dinastije? Ali razlagajo zaslepljenim bivšim avstrijskim bojevnikom nesmrtno zasluge junaške srbske vojske za našo osvoboditev? Ali jim tolmračijo razliko med nekdanjo nemško in našo narodno dinastijo? Naš blagopokojni kralj Peter I. Osvoboditelj in sedanjí kralj Aleksander sta skupno s svojo junaško vojsko pretrpela vse nepopisne grozote umika čez alpsko gorovje, dočim se stari cesar ni premaknil z Dunaja, njegov naslednik pa se je razkošno zabaval v varnem zaledju ter v pijanosti zavezil avtomobil v vodo. Takrat so za rešitev noborilnega pljanca po vseh naših cerkvah peli zahvalne maše, najbolj navdušeno pa so to opravili sedanji sklicatelji tabora na Brezjah.

Večina lanských romarjev na Brezjah je kazala še vedno avstrijsko orijentacijo.

Takih taborov in organizacij v naši svobodni, narodni državi ne potrebujemo. Ako se vabijo tisoči slovenskih mladeničev in mož na Brezje, ima to dva postranska, egoistično-strankarska namena. Sklicatelji se tega dobro zavedajo, če tudi prikrivajo pravo barvo. Slovenci imamo toliko potrebnih kulturnih, dobrodelnih in stanovskih organizacij, da nam novih veterinarjev na Brezjah prav nič ni treba. Ako bi imeli sklicatelji res kake idealne, nesebične namene, bi sklicali bivše bojevnike na nevtralna tla, ne pa na oddaljeno božjo pot, kjer potrošijo udeležence težke stotisočake za vožnjo in prehrano. Sestanki bi se naj — ako so sploh umestni — vršili po okraih s praktičnim gospodarskim predavanjem in s obrazložitvijo, kako brezmišlno in zaslepljeno smo se klali za sovražno nam Avstrijo in za nemško nadvlado, komu se imamo zahvaliti za našo osvoboditev in kako moramo delovati za kulturno in gospodarsko obnovo, da bomo živeli srečno in složno v naši lepi skupni državi. Stroški, ki bi jih požrlo daljno romanje na Brezje, pa se naj zbero kot prostovoljni prispevki za naše potrebne narodne, kulturne in dobrodelne organizacije, v prvi vrsti pa za vojne pohablence in sirote.

Samo pod znamko

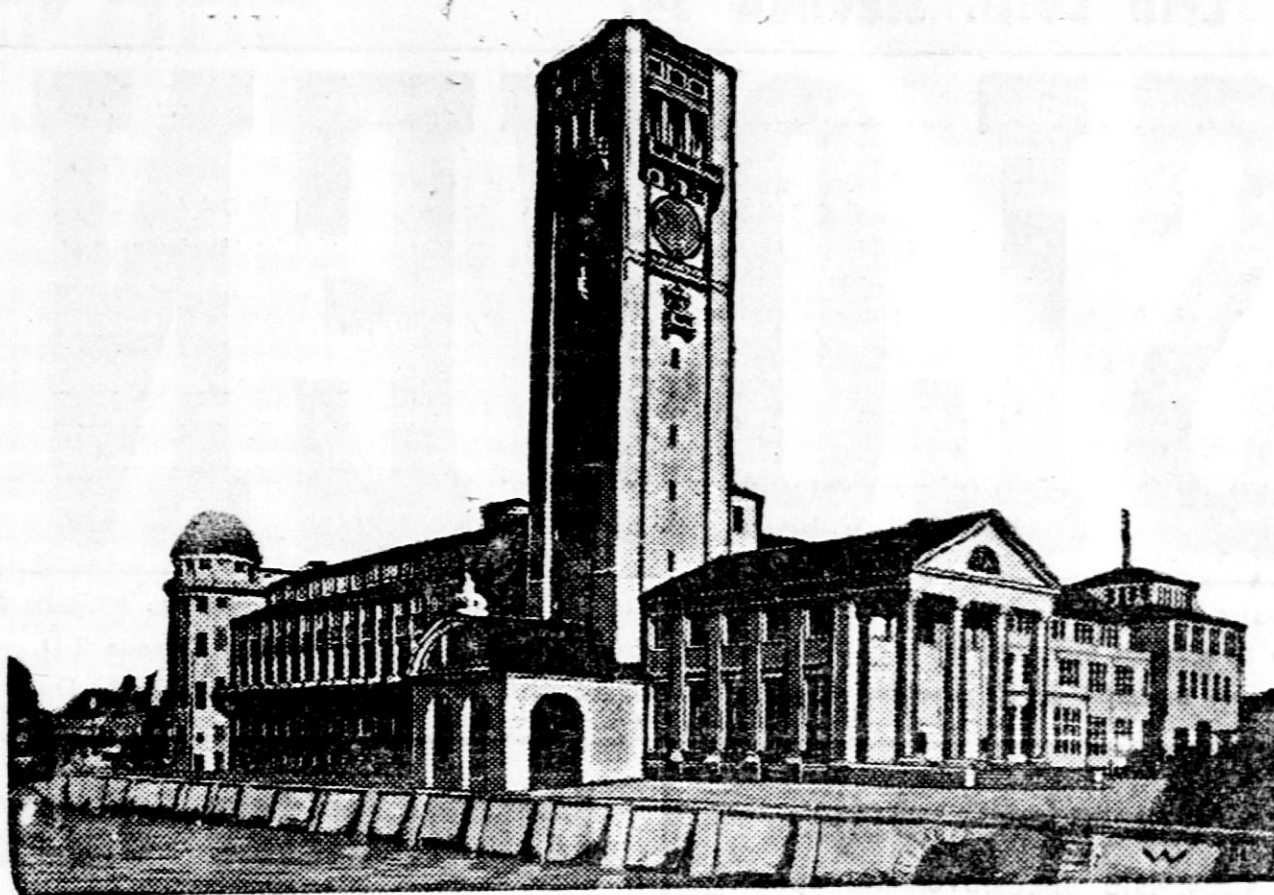
in samo v pol kg zavojih
dobiš zanesljivo
izvrstno testenine!

Franz Joseph I. na zagrebškem vseučilišču.

Po narodnem osvobodjenju je povsod iz vseh šol, uradov in celo privatnih stanovanj izginila slika »Njegovega apostolskega Veličanstva cesarja Franca Jožefa«. Tudi z zagrebškega vseučilišča so povečini pomotali te slike. Ena slika avstrijskega samoderžca pa je le ostala na univerzi, skrili so jo v povelovalno dvorano filozofske fakultete, kjer je čakala na vstajenje.

Jugoslovenska omladina je končno izvedela, kje skrivajo separatistični vseučiliški profesorji, ki so lansko leto dejansko napadli jugoslovensko čuteče svoje tovariše, slika avstrijskega monarha in sklenila je, da jo na demonstrativen način javno uniči. Najprej je mladenič akademiki so včeraj stopili v zbornico filozofske fakultete in polskali sliko z razkošnim zlatim okvirjem. V spredu so akademiki nesli sliko do meje zagrebške almale matris in jo na trgu pred univerzo raztrgali na kosce ter sežgali. Ista usoda je doletela slika hrvaškega kralja bivšega bana Khucna Hedervarja, ki je ravno tako bila skrita v zbornici filozofske fakultete.

Franz Jožefova slika ima svojo usodo. Slika je visela najprej v univerzitetni zbornici. Ob njen je bila slika hrvaškega pesnika in bana Ivana Mažuraniča, ki je slovesno otvoril zagrebško univerzo. Bil je to pravi kontrast. Znano je, da je Fran Jožef I. nekoč nagnal Hrvate s »psil«. Ivan Mažuranič pa je v svojem delu opeval trpljenje srbske raje in sanjal o Pilemontu. Za časa prevrata se je dogodilo na univerzi veliko čudo. Obe sliki so sneli in odnesli iz zbornice v posvetovalnico filozofske fakultete in ju tam postavili. Vsi dekani doslej niso smatrali za potrebno, da bi namestili v zbornici kraljevo sliko. Letos je bil izvoljen za dekana filozofske fakultete dr. Tropscha. Šele ta je končno ukazal namestiti v zbornici sliko N. Vel. kralja Aleksandra.

NEMSKI MUZEJ V MONAKOVEM. Pogled na krasno moderno stavbo nemškega muzeja, delo arhitekta prof. dr. Bestelmayerja. Prihodnjic prinesemo sliko notranjosti tega krasnega muzeja.

O češkem vojaku, ki je bil ustreljen v Ljubljani.

Svoječasno smo po »Češkem slovu« zabeležili, da je bil med vojno v Ljubljani ustreljen neznaní češki vojak. Ki ga je ovdal baše neki Slovenec. Z ozirom na to vest nam piše g. Filip Prietou, slikarski in plesarski mojster v Ljubljani. Za časa svetovne vojne i. 1915. sem bil dočeln takozvani »Traingruppenkomand« 7/13. v Ljubljani. Poveljak je bil aktivni ritmojster Čeh Krizvanek. Ta komanda je imela svoje oddelke nastanjene po raznih krajih ljubljanske okolice in v predmestjih. Tak oddelček se je nahajal v Trnovem v Nušakovci vojašnici, pri katerem sem bil tudi jaz. Tu je bil poveljnik rez. poročnik Fran Wander, po poklicu kemik, rodom Nemec iz Šlezije. Imel je distilerno likerja, mislim, v Onavi. Pri tem trenskem oddelku se je nahajalo trensko vojaštvo iz Češke, Slovaške, Poljske in Šlezije. Tu ni bil en Slovenec. Vse drugo moštvo je bilo poklicano v službo po zakonu o vojnih dajatah. Bilo je v svoji civilni obleki, s črnimi volkami pa je veter prinesel od vseh strani. Biljo so Slovenci, Hrvati, Italijani, Madžari, Rumuni. Biljo so ljudje vseh stanov in poklicev, prava pisana družba vobče ni bilo slabo pri tem oddelku. Edini, ki je kazal svojo robatost in podvikanost s svojo palčko po hrbtih, zlasti Slovencev in Čehov, je bil neki stražmešter, ki baše še čitati ni znal. Rodom je bil Poljak, toda hudoben kot popadljiv pes. Žal mi je, da sem izgubil beležnico, kjer sem imel zapisano dčno ime tega gospoda. Pravim vam, da konj in volov niso tako pretenavali, kakor je ta človek ljudi pretepaval. V prvih dneh meseca junija 1915. je bil naš oddelček prestavljen na Ježico pri Ljubljani, ter nastanjen po vaseh Ježica, Stojice, Črnuče itd. Naš poveljnik poročnik Fran Wander, drugi častnik, pisarne, kakor tudi jaz, smo bili nastanjeni pri »Ruskem carju« na Ježici. Nekaj oficirskih konj je bilo nastanjenih v takozvani »Lukmanovi štali« na Črnučah. Kot konjski stražar je bil tam komandiran nesrečni 22 letni aktivni trenski vojak Josip Kuntera, v civilu po poklicu mizar.ški pomočnik, doma iz »Novih Ruzinov« na Češkem. Sedaj pa usodni trenotek. Nekega večera, mislim, 10. junija 1915. je odjahal Josip Kuntera s konjem v Trzin in Domžale ter se zamudil do okoli pol 23. Nesreča je bila, da je prav dotični stražmešter sel inšpicirat med drugimi, tudi »Lukmanovo štalo«, kjer pa ni našel doma Josipa

Kuntero in tudi enega konja ne. Stražmešter, kakor je bil hudoben, je prežal na Kuntero toliko časa, da ga je dočkal. Ne da bi bil Kuntera veliko vpraševal, kje da je bil, ga je začel zelo zmerjati ter z njegovo »bambusovko« grozno pretepati. Ker pa je slučajno imel Josip Kuntera v rokah ključ od hlevskih vrat, in ko je stražmešter še vedno udrihal po njegovi glavi, je udaril Josip Kuntera z istim ključem stražmeštra preko čela in ušesa. Seveda da so Kuntera takoj prinesli barže v pisarno pri »Ruskem carju«. Zbudili so poveljnika Wanderja, ki je takoj odredil, t. j. ob 12. uri ponoči da smo odpeljali stražmeštra v Ljubljano v bolnico. Kuntero pa so zaprli h krojaču na Ježici, ki sta tudi imela sobici pri »Ruskem carju«. Čez nekoliko dni je bil prestavljen naš oddelček nemadoma nazaj v Ljubljano, pisarno pa smo imeli v hiši, kjer je dobro znana gostilna pri Zupančiču na Martinovi cesti. Josip Kuntera je isto takoj z nami korakal nazaj v Ljubljano pod spremstvom vojaka ter zopet ostal skupaj z krojačem in čevljarjem v nekem skladišču Zupančičeve hiše seveda pod nadzorom enega vojaka. Dne 24. junija 1915 dopoldne sem odpeljal dva auditorja ter našega poveljnika Frana Wanderja v bolnico, kjer se je zdravil stražmešter. Nazaj grede sem vprašal poročnika Wanderja, kako da gre stražmešter, rekel mi je, da ni nič hudega. Dne 26. junija 1915 okoli 11. ure dopoldne sem srečal poveljnika Wanderja, ki je bil zelo potr in žalosten, in ga vprašal, kaj da mu je, odgovoril mi je prav žalostno: »Kuntera je bil sedaj obsojen na smrt — in bo popoldne ustreljen!« Zatrejal mi je, da je vse korake storil, da ga reši, pa le ni mogel ničesar doseči, kljub temu, da ga je opasal kot dobrega, vestnega, marljivega in vzornega vojaka. Istega dne, t. j. 26. junija 1915 ob 15. popoldne je bil Josip Kuntera na »Suhem bajeju« ustreljen. Videl sem to sam na lastne oči. Omenjam, da je bil Josip Kuntera prvi, ki je bil ustreljen na »Suhem bajeju«. Kolikor je meni znano, ni Kuntero nihče ovdal, najmanj pa kak Slovenec! Eno pa je res: Kuntera je bil zelo naroden Čeh. Vedno in vedno, baše tudi pri obravnavi je izjavljal: »Ja zsem Čeh! Ne bojim se ničesar in ni kogar!« Da je ta narodni ponos v takratnih razmerah mogočno učinkoval na nemške sodnike in ga morja tudi pokopal, je pač mogoče.

Politične vesti.

== Kralj Aleksander poseti Varšavo? Varšavski listi so včeraj objavili vest, da je poljska vlada dobila iz Beograda obvestilo o posetu N. Vel. kralja Aleksandra v Varšavi. Poset je baše določen za prvo polovico meseca maja. Poljska vlada pripravila vse, da sprejme jugoslovenskega vladarja, velikega podpornika Poljakov, v Varšavi na najslavesnejši način. — Vest v tej obliki se nam zdi malo verjetna. S Češkoslovaško je Jugoslavija v tesni prijateljski zvezi. Ako poseti kralj kak prijateljsko državo, prihaja v prvi vrsti v poštev Češkoslovaška. Poset v Varšavi si moremo zamisliti samo tako, da napravi kralj Aleksander preje poset v Pragi in takoj nato v Varšavi. Samo poset v Varšavi je nemogoč že zaradi tega, ker mora kralj preko češkoslovaškega teritorija.

== Venizelos ne bo grški poslanik v Beogradu. Vodja grške delegacije za sklenitev zavezniške pogodbe z Jugoslavijo, grški poslanik v Londonu g. Kaki manos je včeraj odločno zavrnil vesti, da bi bil imenovan Venizelos za grškega poslanika na našem dvoru.

== Imenovanje Ivana Mohoriča za pomočnika ministra za šume in ruginke. Po poročilu iz Beograda je v smislu sporazuma med min. predsednikom Pašićem, fin. ministrom dr. Stojadinovićem in ministrom za šume in rude dr. Žerjavom ustanovljeno v ministstvu

za šume in rudnike mesto ministrskega pomočnika. Za pomočnika za šume in rudnike bo imenovan g. Ivan Mohorič, tajnik Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

== »Vihar v kozarcu vode« imenuje »Slovenec« upravičeno ogorčenje naših znanjopolitičnih in vladnih krogov nad izjavami bolgarskih ministrov, ki so dolžili našo vlado in državo, da je inšcenirala poslednje atentate v Sofiji. Temu »Slovenec« je vse vihar v vodi, kjer sam ne sodeluje, odnosno, kjer ne nastopa njegova SLS! Kaj zato, če bolgarski ministri sodelujejo v revoluciji, če ubijejo Stambolijskega, če preženejo iz Bolgarije na tisoče zemljoradnikov, če vzdržujejo v Bolgariji najkrutiši teror, če pobijajo opozicijo, mesto da jo upoštevajo! Kaj zato, če se bore na nož domače bolgarske stranke in če nastopajo druga proti drugi z medsebojnimi atentati! Ljubljanski »Slovenec« pride in zvali krivdo nad vsem tem na vlado kraljevine SHS in na starega Pašića! Organ SLS, ki se je patiral na človekoljubje, svobodo, demokracijo, avtonomijo, demokratično avtonomijo in avtonomno demokracijo, se nič ne zgraža nad Cankovim režimom, nad njegovim postopanjem z bolgarsko opozicijo, nad njegovimi neverjetnimi justifikacijami o priki sofijskih atentatov, zbog česar so se zgržali celo angleški parlamentarci, ki so potovali preko Sofije, pač pa kleveta ta organ našo vlado in smeši njeno ogorčenost nad perfidijo sofijskih ministrov, ki bi radi svojo odgovornost in skrivno na atentatih zvalili na Jugoslavijo! Tako ogorčenost je »Slovenec« vihar v kozarcu vode! Popreje pa bo »Slovenec« v stisik trdil, da je bil vedno patriotičen!

Sovjetski tisk o Radičevi spreobrnitvi

Naravno je, da je zbudila Radičeva izjava o lojalnosti in narodni skupščini v ruski javnosti večje zanimanje, nego v ostalih evropskih državah. Novini vodilnih sovjetskih listov je posvetila večina svojih objav in za sovjetsko novinarstvo je značilno, da so nekateri listi celo pisali, da te izjave sploh ni bilo, nego da jugoslovanski vladni krogi samo varajo javnost. Največjo pozornost je posvetila Radičevi spreobrnitvi petrogradska »Pravda«, ki je priobčila izpod peresa znamenitega komunističnega ideologa B. Škoviča obširen članek, v katerem izjavlja:

»Zadnje brojavne vesti z Dunaja poročajo, da je Pavle Radič priznal nedolžnost Jugoslavije kot monarhijske Karadjordjevičev in da je prekinil vse zveze s kmetijsko internacionalno. Dasi se za Radičeva stranko zadnje čase pulijo razne skupine jugoslovanske buržoazije, dasi smo beležili izvestne simptome Radičevega kolebanja, vendar moramo sprejeti vse vesti o dogodkih v Jugoslaviji zelo oprezno tem bolj, ker priobčuje vest o izjavi lojalnosti beografsko oficijozno »Vreme«. Zelo verjetno je, da gre v tem slučaju samo za provokatorski manevar vladajoče velesrbske Pašičeve klišeje za namenom, da se s to lažljivo informacijo prisili Radiča in njegovo stranko do kakega nastopa, kar bi porabila velesrbska reakcija kot material za večje represije proti tej stranki. A možnost ne izključuje boja, dasi je Radič zadnje mesece nastopal bolj kot politik, nego kot narodni voditelj, ki strogo sledi za razpoloženjem in potrebami mas. Že v oktobru, ko je bila v Jugoslaviji na krmlu liberalna buržoazija Ljube Davidoviča, so skušali vladajoči krogi razširiti svojo moč potom sporazuma z Radičem. Davidovič je zahteval od Radiča, naj prizna monarhistični princip v Jugoslaviji, zato pa mu je obljubil legalni potom avtonomijo Hrvatske. Pašičeva fašistovska vlada je ta pogajanja prekinila. Velesrbski fašisti so sklenili vladati brez liberalne buržoazije in brez hrvatske seljaške stranke. Toda kratak poskus takega vladanja je pokazal Pašiču vse težkoče in slabe strani njegovega obstoja. Hrvatski kmetje so se energično upirali Pašičevemu nasilju ter so pri zadnjih volitvah oddali svoje glasove kljub vladnemu terorju HRSS, ki je postala srce opozicijskega bloka. Zdat je čutil Pašič potrebo, da se v tej ali oni obliki pogodi z Radičem in hrvatski kmeti. Po taji pogajanjih s posredovanjem Ljube Davidoviča so se poslužili velesrbski fašisti napram HRSS nasilnih metod in zagrozili, da uničijo vse mandate HRSS pod pretvezo, da je Radičeva stranka član komunistične in-

ternacionalne in spada pod zakon o zaščiti države. Glasom dunajskih listov izgleda, da je povzročil ta Pašičev manevar v skupščini opozicijo ne le s strani Pavla Radiča, ki je izjavil, da HRSS nikoli ni bila sekulna komunistična internacionala in da nima z njo nič skupnega, nego tudi v stranki Ljube Davidoviča, ki je stopil pred javnost z izjavo opozicijskega bloka, po kateri je Stjepan Radič priznal nedolžnost Jugoslavije kot monarhijske v okviru mej, ki jih je določila verska mirovna pogodba ter se je izrazil za monarhistično ureditev države po angleškem vzoru.

Če je ta Davidovičeva izjava resnična, moramo predpostavljati, da je Radič prednost legalizaciji HRSS pred njenim nelegalnim položajem. Kot rečeno, je nastopil Radič v vseh zakulisnih bojih za sporazum s to ali oni skupino buržoazije bolj kot politik, nego kot voditelj mas. Nedvomno je bila ta Radičev sporazum z opozicijskim blokom samo manevar v nadi, da se mu posreči uveljaviti svoj program legalnim potom. V Radiču je zmagal prirojeni instinkt malega buržuazja. Kaj pa, če se mu ne posreči doseči svoj cilj v sporazumu s srbsko buržoazijo? Radič je vržen na politično areno borbe med tremi narodi in agrarnimi spori, ki jih je v Jugoslaviji v izobilju. HRSS je v svojem programu že rešila te probleme na način, ki bi ga mogle odobrili tudi kmetijske mase in narodne manjšine pod jugoslovanskim režimom. To je garantiralo stranki popularnost ne le med jugoslovanskimi kmeti, nego na Balkanu sploh. S popularnostjo HRSS je rastle tudi Radičeva popularnost. Če pa je res prišlo do zadnjega Radičevega manevra, bo to sicer zagotovilo stranki legalni obstanek, toda uničeno je vse, kar ji je jamčilo napredek in vpliv na kmetijske mase.

HRSS in vse kmetijski stan Jugoslavije stoji pred alternativno, da krene Radičev pot in se omeji na legalizacijo stranke, da zboljša svoj položaj med stenami narodne skupščine, ali pa da vztraja na prejšnji poziciji in se pripravi za revolucionarno borbo z jugoslovansko monarhijo. Radič in nekateri drugi voditelji HRSS so sklenili prenesti svoje delovanje v skupščino, ki iz že vnaprej obsojena na neuspeh. Hrvatski in ves ostali jugoslovanski kmetijski stan pa je krenil drugo pot, ker je spoznal, da se agrarne razmere v Jugoslaviji ne dajo izboljšati legalnim potom. Radičev preokret bo kmetje prisilili, da zavamejo sovražno stališče napram voditeljem in da se bodo bolj zanašali na svojo moč. To pa bo koristilo ne le jugoslovanskemu kmetu, nego tudi skupnim delavsko-kmetijskim interesom.

uradnem poslu sem včasih že naletel na slične prikazni in poznam njih vedno labilno razpoloženje. Zdati so dogovori in ustajajo afektom, ki bi bil vreden trajnega spomina, zdati so sopen navadne propalice. Oboje se meša na čuden način. Njih notranje ravnotežje ima prelom, dve duši se venomer tepeta za prvenstvo. A površni ljudje vidijo le sitnega noreca, ki se ga je naglo iznebiti s kakim vbojajme. Putjatorva kreacija je bila za onega, ki je tako tipe kdaj doživel, zelo dovršena. Putjata je brez dvoma take ljudi dostikrat srečaval ravno v ruskih razmerah in jih je poznal do dna. So to trpeče duše, ki jih je razumel in v srce vklepal marsikak ruski pisatelj.

Zanimalo bo javnost, izvedeli tudi kaj o pokojnikovi osebi. Putjata je bil lep mož in več kakor to: Bil je vitke in aristokratsko elegantne vnanjosti. Zlasti v fraku je izgledal s svojim obritim licem, globokimi temnimi očmi in osvelimil lasmi kakor veleposlanik. Intenzivna kulturnost in ona umerjena civilizacija je puhtela iz njega, ki je znak fine diferencirane rase.

Ni to čudno. Kajti bil je iz prestarega litvanskega knežjeva rodu. Če bi si Litva iskala kralja, bi spadali knezi Putjata med onih pet rodbin, ki bi imele historično največ pravice do prestola.

Ni pa Boris Putjata rad o tem govoril in se ni nikdar vdal za kneza. Le po ovinkih in s lokavostjo si je dal izleči take podatke. Dejal je, da je treba mnogo denarja, če hoče kdo igrati kneza in ne biti neokusen. V resnici tudi ni bil več upravljen — niti v stari Rusiji — nositi knežji naslov.

Njegov oče že ga je odložil, ker ga je srce vlekel postati glediški igralec. Todal se je rodbina skandalizirala nad njim. Da pa naredi konec domačemu razburjenju, je resigniral na vsa rodbinska dostojanstva. Umrl pa je mlad in po nesrečnem naključju, ker se je na lico zastrupil s šminko. Dasi litvansko plemstvo, so današnji Putjata vendar popolnili Rusi. Pokojnikov brat je pravoslavni škof v Sovjetski Rusiji.

V talski guberniji je Boris Putjata imel nekaj posestva, ki ga pa je že zdavnaj prodal. V boljših časih je inteligentno lepi in elegantni mož, ki je bil vedno tudi ljubitelj in ljubljenec ženstva, pač živel brez stedenja. Njegova velika strast pa je bilo potovanje in izpopenjanje tujih kulturnih narodov. Prepotoval je v mirnih časih skoro vse Evrope, a je bil tudi na Kitajskem. Čolji je še sedaj iskreno željo, da bi kdaj videl Indijo. Odbijala pa ga je Amerika s svojim kričavim parvenitvom.

Rojen je bil Putjata v francoski Švici, kjer je preživel tudi svojih prvih 13 let. Morda so mu zato tako ugajali naš gorati kraji.

Vzgojen v ruski vojaški akademiji, je postal huzarski oficir. Pozneje, ko je menda dosegel kapetana, je stopil v rezervno in studiral pravoznanstvo. Nato je v Moskvi otvoril advokatorsko pisarno in se mu je godilo dobro.

Prišla pa je rusko-japonska vojska in klicali so ga v kozake. Leto dni je po St. birli jahal marsikatero bojno atako, a ču doma ni bil ranjen. Prišel domov, je zapazil, da se mu je vsa klijentela razlekla. Tadal je obesil advokaturu na kila in prešel h gledišču. Kmalu si je zlasti kot komedijski osvovil občinstvo ruskih velikih mest. Njegov zadnji angažman v domovini je bil Harkov.

Ko je napočila svetovna vojna in je šel preko Rusije val narodnega navdušenja soper Nemce, si je Putjata prostovoljno zgledal. Pod Paskovim je bil v život tako težko ranjen, da so zdravilniki njegovo okrevanje smatrali za čudež. Iz obeh vojn je imel Putjata mnogo in visokih odlikovanj.

Kakor bi nam usoda hotela reči, da ga nismo bili vredni, nam ni dovolila niti izkazati mu poslednje časti, niti nam, da bi njegovo truplo počivalo med nami, katere nas je odkrito vzljubil.

Zadnje čase je zaprosil za naše državo. Ijavnost in je menil ostati pri nas tudi, če bi se Rusija otrela današnjega režima. Zdelo se mu je, da je med nami res našel drugo domovino in da ga nanjo vleče usoda.

Tudi v bolnišnici je vedno mislil le na naše, na svoje gledišče in ugibaj, kaj ima še dela za to sezono. Rad bi se bil še vrnil v Ljubljano, v poklic. Toda naposled je vendar resigniran izpovedoval: »Ne, ne, sem preveč utrujen — ne maram več živeti.«

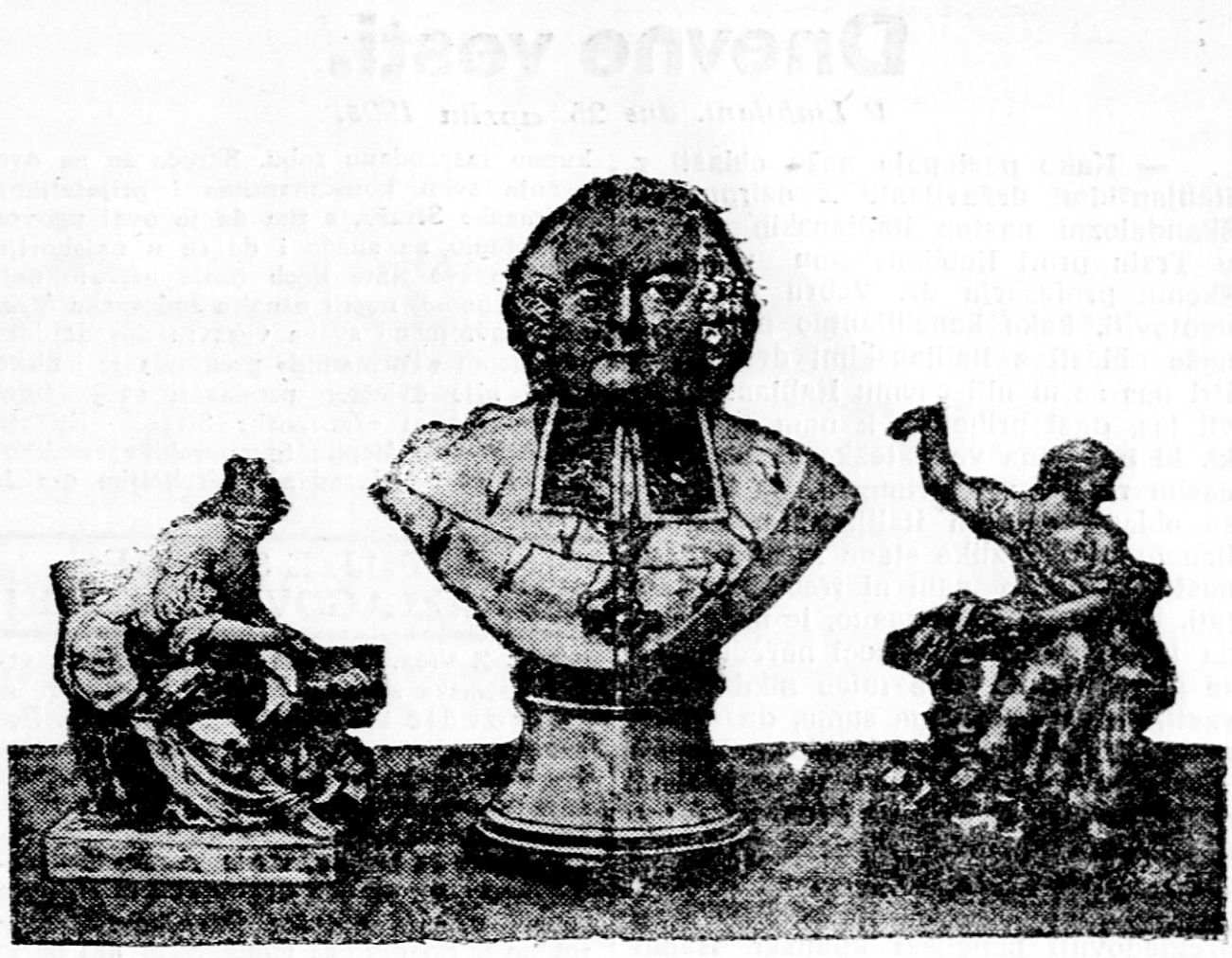
Imel je zelo kratek pogreb. Za krsto je šla njegova soproga, kateri je bil vdan iz vsega srca in mu je lajšala tudi poslednje dni, potem beografski glediški upravnik g. Golia, zastopnik ljubljanske uprave g. Mahkota in predsednik srbskega Udruženja igralcev. Nihče več. Slovenci smo bili predaleč, nihče pa Rusi pa so ostali doma —

Kratek pogreb, a ne zapuščen. Vsem, ki so ga spremljali, je Putjata v življenju prirastel k srcu in so občutili skelečo praznino, ki nam jo zaseka prijatelj, kadar je za vedno odšel v nepoznano.

Če pridem kdaj v Pančevo, pojdem pozdravit njegovo gomilo.

M. Z.

Slovenski Pravnik št. 3.—4. Aprilska številka našega pravnika glasila prinaša na uvodnem mestu razpravo univ. prof. dr. Lapajnet: »Mednarodni stečaj in mednarodne zapuščine. Spričo bližnje haaske zasednopravne konference je razprava baš v tem času aktualna. Nič manj aktualen in zanimiv ni članek dr. Gorišča: »Ali je stanovanjsko sodišče upravno oblastvo?« Pok. dr. Senekoviča razprava o »Pokojnikovem zavarovanju nameščencev« se nadaljuje. Poleg številnih književnih poročil in drugih odločb ima ta snopčič tudi novo prilogo »Notarski vestnik«. Iz programskih besedi izvemo, da je prilogo izdala notarska zbornica in da se bo objavil »Vestnik« s stvarmi, ki se tičejo notarijev in notarskega poslovanja. Prva številka »Vestnika« prinaša par člankov, ki se pečajo z našim taksnim zakonom in je radi tega prav zanimiva.

DRAGOCENE VAZE IZ PORCELANA. Kip nemškega kneza iz porcelana 19. stoletja. Na levi strani pevka, na desni predica. Ta darila sta darila v Nemčiji prava znamenitost.

Sokol

Sokolska prosvetna šola.

Pomen Sokolstva in njegove ideje postaja dan za dnem večji. Sokolska organizacija se je polagoma povzpela nad nivo plemenskih bojov ter se strnila v veliko, ves narod obsegačo nacionalno organizacijo, ki je po svojih močeh in po svojem materialu in v prvi vrsti poklicana in zmogljiva, da vzgoji narod svoj do vrhuna njegovih stremilj. Roko v roki z napredovanjem Sokolstva na materijalnem polju pa gre tudi sokolska prosveta, ki je danes dosegla že ono popolnost, da je ni več smatrati specijelno kot sokolsko stremilje, saj v ožjem pomenu besede, temveč je prešla v narod, to se pravi, da je v splošnem nacionalnega značaja. S tem pa nastopi drugo vprašanje, kako vzgojiti in pripraviti nanovo vstopitve članstvo k onemu velikemu delu in cilju, ki edint nam stoji pred očmi. V ta namen, ki ga smatra Sokolstvo za najsvetejši svoj ideal, je stopilo na dan s prosvetno šolo, ki naj nas pripravi na oni svečani trenotek, ko bomo s prisego položili svoje moči in svoje vrline na žrtvenik naroda ter oficijelno vstopili v sokolsko organizacijo. Treba nam je spoznati ne le materialnih ciljev, to je telovadbo v ožjem pomenu besede, marveč spoznati nam je treba vse, in vse pa je ono jedno naše misli, misli o skupnosti, o nacionalnem prepodu v zdrav, po telesu in duši silen in krepak narod antičnih Grkov. Drug tega cilja se suče vse, kar na zunaj krasi in reprezentira našo organizacijo.

Sokolsko društvo Ljubljana II. je v ta namen sklenilo nuditi svojemu članstvu, vstopivšemu nanovo v društvo, olajšan oficijelni sprejem, ki je običajno določen na dan 1. decembra vsakega leta s tem, da je istega določilo na vsak kvartal, to je meseca januarja, aprila, julija in oktobra. Vsakega izmed članstva, ki hoče biti oficijelno sprejet v društvo in s tem v sokolsko organizacijo, pa mora obiskovati od društvene ga prosvetnega odbora predpisano število predavanj. Kot zaključek te prosvetne so-

že, ki se obenem z oficijelnim sprejemom ponavlja vsak kvartal, pa je določena daljša debata, koder pripravniki razmotrivajo predelano snov, ki obstoji v prvi vrsti v temeljni sokolskih načel, stremiljih in načelih ter na ta način dokazujejo, dali so mogli v polaganje zakletve ali ne.

Prosvetno šolo so nadalje dolžni absolvirati vsi oni člani in članice, ki dosedaj še niso oficijelno položili prisage in s tem tudi niso bili oficijelno sprejeti v društvo.

Pri navedenem pa ni prezreti tega, da mora vsakdo absolvirati poleg prosvetne šole tudi od organizacije predpisano pripravniki dobo.

Ob tej priliki pozivajo prosvetni odbor Sokolstva Ljubljana II. članstvo, bodisi nanovo vstopitve, bodisi oni, ki še ni izpolnil navedenih in zahtevanih pogojev, da se brezpozorno udeležijo prosvetne šole, katere datum in program objavimo pozneje.

Sokol Moste priredi v soboto dne 2. maja t. l. ob 7. zvečer v telovadnici na Sela Masarykovo proslavo, združeno z družabnim večerom. K obliži udeležbi vabi vse članstvo in Sokolu naklonjeno občinstvo. — Odbor. 830/a

— Soštanj. Kakor preroben je začel po preobratu naš Sokol delovati, raztezati svoja krila in — danes imamo svoj dom. Smemo se ozirati že na dokaj lepe uspehe: telovadba, gledališče in salonski orkester kar tekmujejo v narodnem delu. Dne 10. maja, o priliki župnega izleta v Soštanj, se vrši slavnostna otvoritev našega sokolskega doma. Velike bile naše dosedanje žrtve, še večje nas čakajo. Sedaj pa je še stvar vseh sokolsko mislečih, da nam pripomorejo premagati težke gmočne obveznosti, katerim se nismo mogli izogniti. Na podoben program se še povrnemo. Na svidenju! Zdravo! — Odbor. 831/a

— Gradbeni osek Sokola Moste naš znanja bratskim društvu v okolici, da priredi dne 1. junija t. l. v slučaju slabega vremena eno nedeljo pozneje, j a v n o t o m b o l o . 832/a

Sport

STANJE PRVENSTVA V ZAGREBU.

1. Gradjanski	7	7	0	0	33	5	14
2. Hašk	7	4	1	2	22	11	9
3. Concordia	7	3	2	2	12	14	8
4. Zeleničar	8	1	6	7	24	2	4
5. Šparta	7	1	0	6	7	27	2

Gradjanski je definitivno prvak Z. N. P. in vodi s petimi točkami pred Haškom. Ima sicer odigrati še najtežjo tekmo proti Hašku, vendar če jo tudi izgubi, ne spremeni to ničesar v stanju prvenstva. Glavni boj se bje za II. mesto. Hašk je sedaj na II. mestu, Concordia na III. Concordia je v boljšem položaju, ker ima odigrati samo še tekmo s Šibko Šparto, a Hašk se mora boriti z Gradjanskim. Zato ima Concordia boljše šanse za II. mesto. Šparta je izgubljena v padcu v I. b razred, dočim se Croatia vrača v I. a razred.

Kolesarsko in motoklasično društvo »Sava« v Ljubljani sporoča, da se vrši dne 7. junija t. l. prva cestna dirka, združena z veselicno in srečolovom. Ker je društvo novo, se vjdno obrača na vsa čujena društva, da blagovolijo to upoštevati. Dirka se vrši iz Novega mesta do veseličnega senčnatga prostora g. Počivalnika na Dolenjski cesti. — V nedeljo se je vršil prvi izlet gornjega društva, katerega se je udeležilo 48 članov in članic in sicer iz Ljubljane v Domžale, Sv. Jakob, Moste, s katerim so bili vsi člani zadovoljni. Prihodnje izlet se pravčasno objavi. 833

Kranjska podružnica SPD naznanja, da se je v njenem področju ustanovil amaterpotočniški osek, katerega program je: 1. teoretični in praktični pouk za začetnike; 2. napravna skupne temnice; 3. strokovna predavanja; 4. skupni izleti; 5. nabava materiala po nižnjim cenah; 6. razstava slik. Prva seja tega odseka se vrši 28. aprila t. l. ob pol 20. v gostilni g. Mavril Mayrja v Kranju (v posebni sobi). Posebna članarina se ne bo pobirala. Vabljeni so k sestanku prijatelji in prijateljice amater-fotografiranja. 822/a

— Tekma Ljubljana - Celovec odpravljena. Včeraj popoldne je prislova iz Celovca hrzlojavka, s katero Celovčani od-

povedujejo tekmo Ljubljana - Celovec. Vzrok nenadne odpovedi ni znan.

— Ilirija jun. : Concordia - juniorji (Zagreb). Da omogoči tudi svojemu naraščajočemu tekme, je SK. Ilirija povabila za nedeljo juniorsko tekmo zagrebške Concordije, ki se bo igrala v ilirski. Concordia je juniorsko moštvo Concordije naš močnejše v Zagrebu in se obeta zanimiv ter oster boj, ker je tudi ilirski naraščajoč tekmo na višini. Tekma se prične ob pol 16. na prostoru Ilirije.

— Dempsey bo boksal z Willson. Kakor javljajo iz Amerike, je svetovni mojster v boks Jack Dempsey akceptiral poziv črnca Harry Willsa in se bo boj za naslov svetovnega profesionalnega mojstra v boks vršil meseca septembra v New Yorku. Dempsey dobi za boj 750.000 dolarjev, neglede na to, da amaga ali da bo poražen.

— Jadran Primorje. Ta važna prvenstvena tekma se vrši jutri, v nedeljo, na igrišču Primorja. Vseled ojačanja Jadranovega moštva je pričakovati ostre in zanimive borbe. Tekma prične ob 16.30 uri, rezervni moštvi pa nastopijo ob 15. uri.

— Ilirija : Concordia, Zagreb. Na spore nem igrišču Ilirije se vrši jutri ob pol 16. uri zanimiva sportna prireditve, ki zasluže, da se ji posveti posebna pozornost. Ilirijci ki polaga od nekdanj velika važnost na razvoju naraščajo in ki je dosegla v tem prizadevanju tudi marsikateri uspeh, je poskušala svojim juniorjem priliko meriti se z juniorji Concordije, najboljšim juniorskim teamom v Zagrebu. V obeh moštvih je največ igralcev, ki so že opetovano nastopili za I. moštvo, eno kot druge karakteristične prvakovne tehnične izvešanost in razvnanje za kombinatorno igr. Znanje in da igra teh juniorskih moštvo po letopri mnogokrat nadkričuje igr. I. moštva. Od prireditve se pričakuje lahko lep sportni udinek in uspešno propagando osobito za mladinski nogomet. — I. moštvo Ilirije igra po tekmi juniorskih moštvo prijateljsko tekmo z ljubljanskim Slovanom. — Nova kraljeva tribuna, ki se te dni dogotavlja, bo jutri rešaj se ali že uporabna. 835/a

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drami:

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 25. aprila: Ob 5. uri pop. »Rosmersholme«. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 26. aprila: »Roka roko umiva«. Izv.

Opera:

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 25. aprila: »Don Pasquale«. Red A.

Nedelja, 26. aprila: »Aida«. — Gostovanje gđ. Zaludove in g. Zdenka Knitla iz Bratislave. Izven.

V spomin!

»Napišite kaj o Putjati, saj ste bili z njim menda bliže znani.« — Toda so moji stiki z njim bili prav rahli, sporadični, dasi me je očaraval. Videl sem v njem izredno oploditve za naše gledališče; njegov prihod se mi je zdel, kakor bi se odprla vrata sobi, ki se dije časa ni bila prežrana. Izpoznal sem pa tudi finega človeka, zares ljubečega svoj poklic, in nobel značaj, ki ni poznal intrig in zavisti. Najbolj srečen je bil, če sta kolega in koleginja igrala svoj vlogi bojaše, nego se je smel nadejati.

Nikdar ni prišla čez njegova usta neugodna ali zlobna beseda o kateremkoli tovarišu.

Kakšna silna volja je živela v tem možu! Prišel je kot begunc, doživel je v duši tragedijo svojega velikega naroda. A ni bil strit. Ko ga je usoda navezala na Slovence, se je trudil postati v vsem tudi popolnoma naš. Že bilju šestdesetih, ne več zdrav, se je lotil slovenske študij, in si zapomnil vsak naš glas. Če bi ne bil žeek huje bolehati, bi bil ovladal naš jezik tako, da ne bi ga izpoznali več za norejaka. Sedel je nekoč blizu mene v gledišču sošolec, ki živi na deželi in le malokdaj zalde v naše gledišče. Na vem več, katera igra je bila. V medaktu me je vprašal za onega, ki mu je posebno ugajal. A to je tisti Putjata, Rus?, se je začudil. Ni skoro verjel, češ kako more tako dobro slovensko znati. Semintja se mu je pač zdelo, da bi ta igralec utegnil biti Hrvat, a potem se mu je zopet zadelo, da je le Slovenec.

Tako je bilo s Putjato, predno je težko zbolel in se moral v Mariboru podvreči operaciji zaradi kampa. Okrevaj je počasi, toda le za silo. Bolezen je šla dalje in je lomila mislice temu skokemu telesu in krila tej plametiči duši.

Med Putjatorve največje želje je spadala ta, da bi se nam mogel pokazati kot Cyrano de Bergerac. Toja nismo imeli pravda. Sreča je bila, da je znal zainteresirati Otona Zupančiča. Tako smo dobili slovensko pesnitev, o kateri je Putja, ki je znal francosko kakor svoj materni jezik, navdušen drtili, da so ji mnoga mesta jezikovno in pesniško močnejša, lepša, nego v Rostandovem izvirknu samem.

Toda prišlo je prepozno. Na oder je stopil izmučen mož, ki že po svoj vnanjosti ni bil noben Cyrano. Dinamika govora

mu je bila medla, jezik sam mu je delal več preglavic nego nekdanj. Vendar mu je publika pravilno priznala častem uspeh.

Kakšen razloček med njegovim bliskovitim Figarom izza treh let preje in med tem Cyranom!

Odslej je šlo z njim navzdol s podvznanjem predmeta, ki pada z višine na zemljo. Niti se nismo zavedali, da se bliža Boris Putjata smrt in sklepajo njeni koraki že silno. Stal je do zadnjega na svojem mestu, kakor vojščak.

Nenadno me je zadelo novica, da leži Putjata v ruski bolnišnici v Pančevem, in na veliko soboto že je sledila vest, da je 3. aprila umrl. Vroče mi je postalo okrog oči.

In ta mož, čigar smrti vzrok sta bila kamen na ledvicih in želodčni rak, je stal 26 dni pred svojo smrtjo, dne 14. marca 1925, še na odru in je igral. Je študiral tudi se potem vloga za »Lysistrato«!

Odveč bi bilo, če bi na tem mestu govoril o Putjati kot igralcu, režiserju in učitelju. Ponavljati bi moral ono, kar je v »Jutru« že povedal g. Lipah tako toplo in tako pravično.

Le to bodi rečeno, da ga niso mogli prebraviti oni, kateri so radevolje sledili njegovim mislim. Ravno med pomembnejšimi člani našega igralstva jih je bilo, ki so odkrito in hvaležno priznavali, da je pravcato veselje in število prihodov Putjatorvi vodstvom. Vedno ljubezniv in takten, je znal dopovedati marsikomu, kako naj to ali ono mesto razumeva in kako igra, da bo učinek odgovarjal pisateljevemu namenu.

Izgubili smo človeka, ki nam je, četudi bi sam morda ne igral več, danes ravno kot nčtelj nenadomestljiv.

Zato ne morem preiti preko nečesa grdega, kar se je zgodilo prav zadnji čas. Neka mlada publikacija je odrekla Putjati kvaliteto in se zalotila v Ruše kot sotrudnike na našem gledišču sploh. Vsa inteligentna javnost, ki ne pripada morda ravno najnižjemu ali sorodstvenemu krogu dotičnega perasa, si je v odklonitvi takega pisanja tem edinejša, ker mu niti ni poznati volje po objektivnosti. To je domnevati po neki drugi tendenci, ki se razgaljena ponuja bralcu iz one publikacije in zavaja človeka nehotno do citiranja znanega pregovora o lastni hvali (tudi če gre hvala preko posredovalca). In toliko brezsrčneja, toliko bolj neevropskeja je ta neutemeljena ataka, ker je pokojnik imel intenzivne in prav prijateljske stike ravno s piscem one ga članka.

Prav je, da Putjata za stvar ni več izvedel. Ne kot umetniku, nego kot človeku mu je ostalo prihranjeno boleestno razočaranje. Toda dovolj o tem.

Oddolžiti se pa hočem Putjati, ker sam bil zaradi obolenja zaprečen pisati o »Rosmersholmu« in je poročilo prevzel drug go. spod.

Ko sem Putjata videl pri repizah kot Ulrika Brendla, sem bil ves srečen. Čet, kaj vrnila se mu je nekdanja sila, zopet igra s polnim zanosom. Toja bila je le še silna volja, kar ga je držalo živim.

Njegov Brendel je bil globoko resničen; izgubljen genij prav je življenja. V svojem

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 25. aprila 1925.

— Kako postopajo naše oblasti z italijanskimi državljani? Z ozirom na škandalozni nastop italijanskih oblasti v Trstu proti ljubljanskemu vseučiliškemu profesorju dr. Vebru je treba ugotoviti, kako koncilijantno postopajo naše oblasti z italijanskimi državljani. Pri nas se ni niti enemu Italijanu skrivil las, dasi prihajajo k nam tudi taki, ki imajo na vesti težke grehe proti našim rojakom v Primorju. Da so naše oblasti napram italijanskim državljanom brez razlike stanu sama prijaznost in kulanca, nam ni treba povdarjati. Kolikor je nam znano, je naša vlada izdala že pred meseci naredbo, da se potni list ne sme tuju nikdar odvzeti, razen ako je na sumu, da je zagrešil kak zločin, in bi lahko pobegnil. Takisto se tudi ni treba tuju osebno prijavljati in odtajati. Prav tako tudi ni vezano potovanje tujcev, ki imajo potne liste, iz kraja v kraj na nobeno posebno dovoljenje. Potne liste sme pregledovati policijski komisar samo na meji, nikakor pa ne v notranjosti. Italijanski državljani, ki imajo vizum za 6-mesečno bivanje v naši državi, imajo vrhu tega še ugodnost, da se jim lahko kratkim potom od oblasti podaljša dovoljenje za bivanje za nadaljnja dva meseca. Iz navedenih avtentičnih podatkov je razvidno, kako kulantne so naše oblasti napram tujcem, zlasti pa napram italijanskim državljanom. Primerjajte sedaj postopanje italijanskih oblasti napram našim državljanom, kakor je razvidno iz slučaja dr. Veber, pa recite, ako ni to postopanje sramotno za kulturne ljudi. Pa mi smo slovanski barbari, oni pa se ponosno trkajo na prsa, da imajo 2000letno kulturo! Wir Wilde sind doch bess're Leute!

— Mednarodni kongres za vojaško medicino je bil odprt dne 25. aprila v Sorbonni v navzočnosti predsednika republike. Zastopanih je 42 narodnosti s skoro tisoč udeležniki. Imenoma francoske vlade je zastopnik Osola proslavil duha požrtvovalnosti in nesebičnosti pri zdravstvenih in njim izrekel priznanje za številne uspehe na zdravstvenem polju.

— Železniškim vpokojencem. Znano je, da so železniški vpokojenci, kako vstrajno in s kakšnim trudom se bori Društvo železniških vpokojencev za izboljšanje in izenačenje pokojnin ter drugih pravic svojih članov. Z žalostjo pa mora ugotoviti, da je še precejšnje število članov, ki se tega ne zavedajo in še za leto 1924. niso poravnali članarine. Ako pa društvo hoče delovati, mora imeti sredstva za to. Društvo se zaveda, da imajo vpokojenci posebno kronski, težak položaj, vendar naj vedo, da si hočemo in moramo izboljšati naše pravice in si izboljšati svoj položaj. Zato društvo prosi, da naj vsak po svojih močeh skuša poravnati tudi zaostalo članarino. — Društvo želez. vpokojencev.

— Poseben vlak za posetnike valjenske razstave iz Zagreba. Za valjence, ki posejijo jutri valjensko razstavo, bo vozil poseben vlak, ki prihaja iz Zagreba v Ljubljano ob 9.45 in ki bo odhajal iz Ljubljane v Zagreb ob 18.55. S tem bo razbremenjen vlak, ki bo vozil Mariborčane in ki bo odhajal iz Ljubljane redno po urniku ob 18.40.

— Gostovanje g. Betetta na Narodnem divadlu v Pragi. Basiet naše opere g. Jutij Betetto je te dni nastopil v Narodnem divadlu v Pragi v Dvořakovi »Rusalki« v višji povodniška moza. »Narodni Listy« pišejo o tem nastopu: »Ako nastopi na češkem odru tuji umetnik v češki operi, to je znak, da vzbujajo glasbeno-dramatični umotvorji pozornost tudi v tujini. Ti slušaji pa si vedno še zelo redki. Taka bela vrana je gosp. Betetto, ki je v torkel pel povodniška moza v »Rusalki«. Ta pevec prihaja sredi iz ljubljanskega Narodnega gledališča, ki ima z vseh slovanskih odrov razmeroma na repertoaru največ častnih op. Ta partija ne nudi predstavljatelju posebne prilike, da bi pokazal svoj dramatiški talent, ker so njene igralske zahteve precejšnje. Vkljub temu je bilo iz nje na vsem nastopu slovenskega pevca razvidno, da je prešel velik oter in da mu je bila doba, ki jo je prebil na dunajskih opernih tleh, zelo koristna. Iz vsega njegovega nastopa je vel nekakšnih velikih sveta opernega. Njegov glas, jednat in zdrav, ima poln in bleščeč zvok in v visokih legah baritonski timbre. Pevsko prednastanje izraža pevsko kulturo in vroče notranje čustvo. Prekrasno in gladko prednastanje kantitene v II. dejanju je upravičeno oduševilo poslušalce, ki so ves večer obisali dragega slovanskega gosta s prešerni pohvalo... Čestitamo g. Betettu na tem lepem uspehu v zlati slovanski Pragi.

— Nove tinte »Jadranske Straže«. Kako poznato, pred nekoliko leti meseci »Jadranska Straža« začela da v vezi s jednim tvornikom tinte izdaje svoja crnila, od čije je rasprodaje izjaven postopek šel na fond ove narodno-obrambene organizacije. Tinte su se za kratko dobro uvele, no doskora je opaženo da njihova kvaliteta ne odgovara prvobitnom uzorku i kvaliteti potrebnog za konkurenciju. Kako se je u medijevremenu naša najsolidnija i najbolje uvedena tvornica tinte Vjenceslav Pech iz Zagreba pokazala spremnom da preuzme zradu tinte »Jadranske Straže«. Centrala ove povelja je s njom pregovore koji su doveli do povoljnog rezultata. Ovih je dana u tu boravio u Splitu vlasnik firme Pech te je u sporazumu sa Centralom »Jadranske Straže« zaključio i potpisao ugovor po kom će tvornica svoje tinte i izlepila prodavati s oznakom »Jadranske Straže« a ovaj će izdati jedan osjetljiv sastotak na cieleo

kupnu rasprodanu robu. Skreće se na ovo pažnja svim konsumentima i prijateljima »Jadranske Straže«, s tim da je ovaj ugovor već stupio na snagu i da će u najskorije vrijeme sve tinte Pech (koje uživaju najbolji renomé) nositi oznaku »Jadranske Straže«. Istovremeno svaka veza sa dosadanjom tvornicom »Tormamido« prekinula je i nitko drugi nije ovlašten prodavati svoje tinte pod oznakom »Jadranske Straže«. Etiketa novih tinte i lepila (gumiarabike) razlikovat će se od dosadanjih drukčijim grafičkim nacrtom.

KUPUJTE SREČKE ZA RAZLAGOV SPOMENIK!

— Z Viča. V sredo 22. aprila se je vršila občinska seja na Viču, ki jo je vodil g. Petrovič kot novoizvoljeni župan. Potekla je mirno brez posebnih incidentov, samo klerikalci so pokazali svojo zagrizenost in sovražstvo do vsega, kar ni z njimi. Sokolski dom je prošil za brezoblastno posojilo, kar so oni seveda odklonili, dasi dobro vedo, da so bili dostikrat vsi občinski reveži deležni podpore direktno ali indirektno iz Sokolskega doma. Sicer nas pa to ne moti, ker jih predobro poznamo, skušali bomo pa ob priliki vrniti mlo za drago. V nadaljnjem se je rešilo več prošelj in samostojnih predlogov posamnih klubov. Konstatirani moramo, da so vrše seje pod novim županom v redu, ker ima pripravljen in obdelan ves dnevni red za sejo, da se mu ni treba loviti za izgovori in iskati aktov po zaprašenih omahar, kar je bilo pri prejšnjem županu na dnevnem redu. Novi župan ima rešiti še zadevo glede voljeza posojila, ki je po zaslugi odstavljene župana Galeta še viseča.

— Vremenska napoved. Vremenske opazovalnice napovedujejo za nedeljo: menjaje se jasno in oblačno vreme, nekoliko dežja, temperatura malo spremenjena.

Vajenška razstava

v Ljubljani

od 26. IV. do 4. V. 1925

— Studija o stanovanjskem vprašanju. Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani je izdala studijo o stanovanjskem vprašanju, ki osvetljuje, oprta na bogato statistično gradivo, stanovanjsko krizo v Sloveniji. Knjižica se dobiva v vseh knjigarnah.

— Legitimacije za Zagrebški velesejem se dobivajo Publicitas Ljubljana, Selenburgova ulica 7., II. Cena Din 40.— tudi po povzetju. 839/n

— Legitimacije za polovično vožnjo na zagrebški velesejem se dbe pri Tourist-Office, palača Ljubljanske kreditne banke. 828/n

— Dar Jugoslovenski Matič. Posojilnica v Črnomlju, reg. združba z neom. zavzo, je poklonila Jugoslovenski Matič v Ljubljani znesek Din 100. Iskrena hvala! Posnemajte!

— Prodaja kvasa na korist Jugoslovenske Matice. Tvrdka M. Zigon v Škofji Loki je na odpadajočih procentih za prodani kvas nakazala Jugoslovenski Matiči še nad 13.000 dinarjev. Našim trgovcem, pekarskim mojstrom in gospodinjim priporočamo, da kupujejo kvas pri omenjeni tvrdki, ker s tem podpirajo Jugoslovensko Matič.

— Opozarjamo na današnji oglas Nov avtobus tvrdke Adamč. 821/n

— Pri malokrvnosti, bledičnosti, izpuščaji, turunklihi urejuje prirodna grenčica »Franz-Josef« tako važno poslovanje črevesa. Kapacite medicinske znanosti so se pripričale, da voda »Franz-Josef« učinkuje tudi pri občutljivih osebah takisto prijetno kakor zanesljivo. Dobiva se po lekarnah in drogerijah.

— 1. Naša stara, renomirana tovarna testenin »Pekatec« iz Bistrice v Italiji je v svoji novi tovarni v Ljubljani že pričel obratovati. Kakor slišimo se »Pekatec« že dobijo po trgovinah, in kdor jih je pokusil, jih vsak hvali. Želimo domačemu podjetju obilo uspeha.

— Najnovejša bluze, otroške plaščke, obleke priporoča Kristofič-Bučar. 80 L

— Razlagov spomenik. Te dni so se razposlale srečke na vsa šolska vodstva, denarne zavode, društva in posamnike. Prosimo, da vsi prevzamelo srečke oziroma iste razpečajo. Pripravljali odbor. 820/n

— Proti odelosti deluje s kolosalnim uspehom samo »Vilfanov čaj«. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajala: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

Kupi »MIRIM« čokolado in jo jej, in nikar v izložbi jo samo ne glej!

Iz Ljubljane.

— Podružnica FS na univerzi v Ljubljani. Kmalu bo pet let, odkar se je ustanovila in še gleda mnogo akademikov z nezaupanjem na njo. Koliko jih je, ki prihajajo s najrazličnejšimi predsotki, češ da tako ferjalno potovanje ni več za akademika, drugi so zopet menija, da nimajo od organizacije nikakih koristi itd. Še mnogo bolj kot srednješolcu je potrebno akademiku, da spozna svojo domovino. Ne pozabimo, da je še tako dober opis le medu zlik in da je to, kar človek doživi, najmanj vsaj trikrat toliko vredno kot ono, kar se pri čitanju ali pripovedovanju v naši fantaziji ustvarja. Oni pa, ki bi se še ne mogli otresti teh predsotkov, naj se obrne na enega izmed tovaršev, ki je že kot ferjalec potoval, saj niso baš redki in izvedel bo, kaj pomeni ono tako potovanje in kako potrebna je naša organizacija. Pomislimo samo, da so vse dijaške ugodnosti na železnici skoro izključno le delo FS, ki se v tem oziru ne hodi samo za svoje člane, marveč za vse dijaštvo sploh. Kar se tiče drugih ugodnosti, pa je stvar pred vsem nas samih. Čim več nas bo in čim več bolj bomo delali, tem boljše bo naše gnotno stanje in pridemo sčasoma do popolnoma urejenih zavetišč in do ferjalnih domov. S tem se bomo osamosvojili od dobrotovorov, na katere smo sedaj še precej navezani. Obenem se obraca FS do občinstva, da povsod podpira to prekoristno dijaško organizacijo. Glejmo samo, kako drugi narodi podpirajo svoja dijaška potovalna društva, ker umejo njih pomen in vedo, da je potovanje najboljša metoda samostozbrabe. Dajmo priliko mladini, da se sama razgleda po naši mili domovini in si ustvari sama svoje lastne sode, k bodo v resnici objektivne, ker to je najboljša, najhitrejša in najsigurneja pot do resničnega in odkritorečnega zblžanja, ki ga več ali manj vsi pogrešamo. Tako upajmo, da bo zrastel šlom naše domovine nov izobražen rod, ki bo vedel ceniti tudi sposobnosti, vrline in potrebe prebivalcev okrog Ohridskega jezera in Šar planine, vžlubil bo junaškega Črnogorca, žilavega Ličana in spoštoval bo slavenskega ter banatskega kmeta, v srce si bo vtisnil pogled na naše sinje morje in na našo boljše bodočnost. Letos bo v Ljubljani prvi kongres vseh ferjalcev in nadejamo se, da bo svojo gostoljubnost ponosna Ljubljana izkazala tudi ob tej priliki.

OBLEKE

kakor tudi vsa druga oblačila za moške, ženske in dečke polovico cene kot povsod dobite edine v nadrobni modni in konfekcijske tovarne FRAN DERENDA & CIE. LJUBLJANA, Erjavčeva cesta 2, nasproti dramskega gledališča. — Roka trpežna izdelava. Ogle te si sortirano zalogo!

— Opera »Don Pasquale«. Danes, v soboto, se poje v operi komična opera »Don Pasquale«, in sicer za red A. Glavne vloge so v rokah ge. Lovčevca, Banovca, Šubija in Zupana. Opero dirigira kapelnik Neffat, režira g. Bučar.

— Premijera: Roka roko umije, dva pa obraz, komedija Jacinta Benavente-ja, je dosegla sredi prijazen uspeh, a nič navdušenja. Naše gledališče ni doraslo igralsko-tehniškemu rafinamentu, ki ga Benavente v tej igri zahteva. Pa tudi stvar sama je bolj umstvena duhovitost in raztezajoča se pravzaprav samo na obliko. Vsebinska je prastara, nešteto krat literarno in pesniško vporabljenca, da vladajo svet najnavadnejši interesi, idealizem pa je revež, ki ima vidne uspehe še največ v ljubzni. Nič novega, le nov teater. O igri še poročam. M. Z.

— Cercle français v Ljubljani namerava uvesti pod vodstvom ge. Arsenievec večerne izprehode v ljubljansko okolico, na katerih bi imeli člani priliko vaditi se v francoski konverzaciji. Interesenti se vabijo na sestanek, ki se vrši v ponedeljek dne 27. aprila ob pol 7. v Mladiki v sobi III. razreda. Odbor. 827/n

— Med našo mladino šušti in šušti... Pomlad je tu. »Atena« - igrišče je odprto. Kdaj se odprli otroško igršče, kdaj se prične s tenisom, z atletiko, s hazeno? Vse lim gre prepročeno. Tla so še mehka na prostoru za igranje, pa sežejo sami po valjarju, da jih s silo utrdijo, načrtavajo polja, urejujejo, ker so nestrpni, da pridejo čim prej po šoli do razvedrila. Dajmo našim otrokom veselje v igri in naravi, da si krepijo telo in duha. Na igrišču pod nadzorstvom staršev in na zraku, v otroški družbi naj poteka mladina odpočitke. Poglejmo si še drugo sliko, sliko Ortopedskega zavoda. Dvorana, napolnjena z ortopedskim orodjem, zdravnik, asistentka. Prihajajo in odhajajo otroci, vsake pol ure se menjavajo obrazi, ki so resni, potrpežljivi in odločni. Razne telesne hibe otrok so več ali manj vidne, zato razume mlada otroška duša, da rabi pomoči in je vdana ter brez odpora gre zdravniški oskrbi nasproti. Do sedaj je sprejel zavod okrog sto otrok v zdravljenje. V vrstah najbednejših je potrebno še mnogo, mnogo pomoči. »Atena« pa more razširiti svoje delovanje samo s primerno podporo javnosti. Uvažujte torej njeno delo, podpirajte in posečajte njene prireditve, ki se vrše vse le v korist otrok! Zato: prihitite prvega majnika popoldne k šahu na vebališču »Atena«. 823/n

— Akademsko društvo jugoslov. tehnikov v Ljubljani priredi v nedeljo dne 26. aprila t. l. cvetlični dan v prid izpopolnitve svoje strokovne, znanstvene knjižnice. Ker je to edina knjižnica te vrste na ljublj. in okolici, da jo vsa omajenja

OBLEKE
NA
OBR
O.B. ERNATOVIC
MESTNI TRG 5

društvo vzdrževati brez vsake državne podpore, prosimo cenjeno občinstvo, da pri pomoru v kar največji meri k dobremu uspehu te akcije. — Odbor ADJT. 724

— Zastopništvo Slovenskega akademskega društva »Balkan« pozivlja vse starešine omenjenega društva naj blagohotno javijo svoj naslov v svrhu izpopolnitve uničenega arhiva na sledeči naslov: Akad. dr. »Balkan«, Ljubljana, Univerza. 829/n

— Godba na pihala Sokola I. Vse člane pihal obveščam, da se vrši v nedeljo dne 26. t. m. popoldne pešizlet odseka. Zbirališče ob pol 2. na Taboru. Pridite zanesljivo vsi. — Kapelnik.

— Masarykova proslava. Članstvo Sokola I. se opozarja, da se vrši v soboto, dne 25. t. m. točno ob 20. uri v društvenih prostorih na Taboru Masarykova proslava. (20. t. m. napovedana proslava se je morala vsled tehničnih oziror preložiti). Predava znani ljubljanski predavatelj g. dr. Krivic. Po predavanju prosta zabava. Bratje, udeležite se predavanja zanesljivo in polnoštevilno. Istočasno se vabi društvu naklonjeno občinstvo. Prosvetni odsek Sokola I. 798-n

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani in na svojem zadnjem občnem zboru sprejelo nova pravila, ki naj veljajo kot vzorna pravila za naša pevska društva. Naročajo se pri »Ljubljanskem Zvonu«, Narodni dom, desno, Izvod stane 5 Din. 837

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V nedeljo dne 26. t. m. naj se zbere ves zbor točno ob 8. zvečer v društvenih prostorih (odborova soba). — V ponedeljek zvečer skupna vaja. Brez izjeme vse in vsi! — Odbor. 836

— V društvu »Soča« se vrši danes v soboto dne 25. t. m. v salonu pri »Levu« 20. in zadnje predavanje v tej sezoni. Ta večer predava univ. prof. g. dr. Aleksander Bilimovic in sicer prvič v našem društvu o narodnem gospodarstvu o temi: »Papirnat denar«. Na to, zelo aktualno in velicintresantno predavanje opozarjamo vse člane in prijatelje društva, da se ga v obilnem številu udeležijo. Po predavanju prosta zabava z godbo in pejem. Začetek točno ob pol 21. zvečer. Vstop vsem prost.

— Promenadni koncert muzike Dravske div. oblasti v »Zvezdi« v nedeljo dne 26. t. m. ob 11. — Spored: 1. Čížek: »Iz srpske šume i utrine«. 2. Zajc: »ouverture k operi »Carovnice a Boissy«. 3. Eilenberg: »Para de russes«. 4. Meyerbeer: »Ples pri baklah«. 5. Verdi: Fantazija iz opere »Rigoletto«.

— Utopljenec v Gruberjevem kanalu. Včeraj okoli 11. dopoldne so opazili delavci Fran Lukner, Fran Bojdan in Ivan Borštnik, ki so popravljali zatvornice v Gruberjevem kanalu, da plava po vodi truplo nekega moškega. Utopljenca so nato kmalu potegnili iz vode, na kar je bila pozvana policijska komisija. Prispehi policijski zdravnik dr. Avramović je ugotovil, da je neznanec moral že ležati najmanj 14 dni v vodi, zakaj truplo je bilo že precej razpadlo. Slučajno na kce mesta prišedši vojak Filip Vrhovec je v utopljenca spoznal hlapca Miha Debernarda, ki je pred 14 dnevi na Vrdu pri Vrhniki iz konja padel v Ljubljansko. Truplo utopljenca so prepeljali v mrtvašnico.

— Čegav je prašič? Danes jutraj je službojuči stražnik v hlevu gostilničarja Češnovarja na Dolenski cesti našel v vrečo zavitega, približno 30 kg težkega prašiča, čigar lastnik je neznan. Gotovo je prašiča kdo ukradel ter ga začasno shranil pri Češnovarju.

— Mladji separij. K posestniku Mariji Robežnik na Viču so prišli 24. t. m. trije mladi dečki z vrečami v rokah. Vprašali so, če imajo pri hiši kako mačko, češ da imajo doma toliko miši. Ker mačke niso dobili, so odšli šele za tem je Robežnikova opazila, da so fantiči odnesli 10 mladih gosk, vrednih 250 dinarjev.

— Velik vlom. Danes jutraj je prispel na policijo trgovec Rudolf Ahčan iz Zagorja ob Savi. Izjavil je, da so danes ponoči

neznani storilec vlomili v njegovo trgovino ter odnesli večje količine blaga, koliko, še ni mogel ugotoviti. Oblasti so takoj uvedle obširno preiskavo.

Iz Celja.

—c Smrtna kosa. Umrla je v Askerčevi ulici gospa Jozefa Pitamice, hišna posestnica, v 74. etu starosti. N. v m. p.!

—c Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri križu« na Cankarjevi cesti.

—c Svinjski sejmi se v Celju zadnji čas lepo razvijajo. Na zadnji sejmi je bilo prignanih 130 svinj. Ker dovažajo kmetje ov sredah in sobotah vedno večje število plemenskih svinj na sejmi, se interesi opozarjajo, da se nudi sedaj na svinjskih sejmih vsakemu prilika, da si lahko nabavi za plemo vsakovrstne svinje po zmernej ceni.

Pri nakupu blaga za moške obleke oglejte si na vsak način prele specialno zalogo češkega in angleškega sukna v razpošiljalnici **Josip Ivančič** LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 4, (nasproti franciskanske cerkve). Največja izbira! Cene tovarniške! Na drobno! Brez debela! Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno! 1236

Iz Maribora.

—m Nesreča s patrono. Rudolf Ferk, 12letni sin posestnika iz Sevnice ob Muri, je našel na cesti vojaško patrono, s katero se je tako dolgo igral, da je eksplodirala. Pri eksploziji je bil deček močno poškodovan in so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico. Odrezali so mu več prstov na roki.

—m Izstop iz novinarske organizacije. G. Franjo Piric je istopil iz mariborskega Novinarskega kluba in Jugoslovenskega novinarskega združenja ter je bil črtan v seznam poklicnih novinarjev, ki je bil doposlan vsem mariborskim oblastem.

—m Repertoar Narodnega gledališča. V nedeljo igra Narodno gledališče »Vdovo Rošlikov« nepreklicno zadnjič v sezoni. — V ponedeljek bo gledališče zaprto, v torek se igra predstava »Tri sestre«, abon. B.

Trgovec

z visokošolsko izobrazbo, večje jezikov: slov., nem., angl. franc., želi po štiriletni praksi na Dunaju s 15. julijem t. l. službe v kraljevi vni SHS, Poudbe na V. Engelmann, p. Šmartno v Tuhinju. 1201

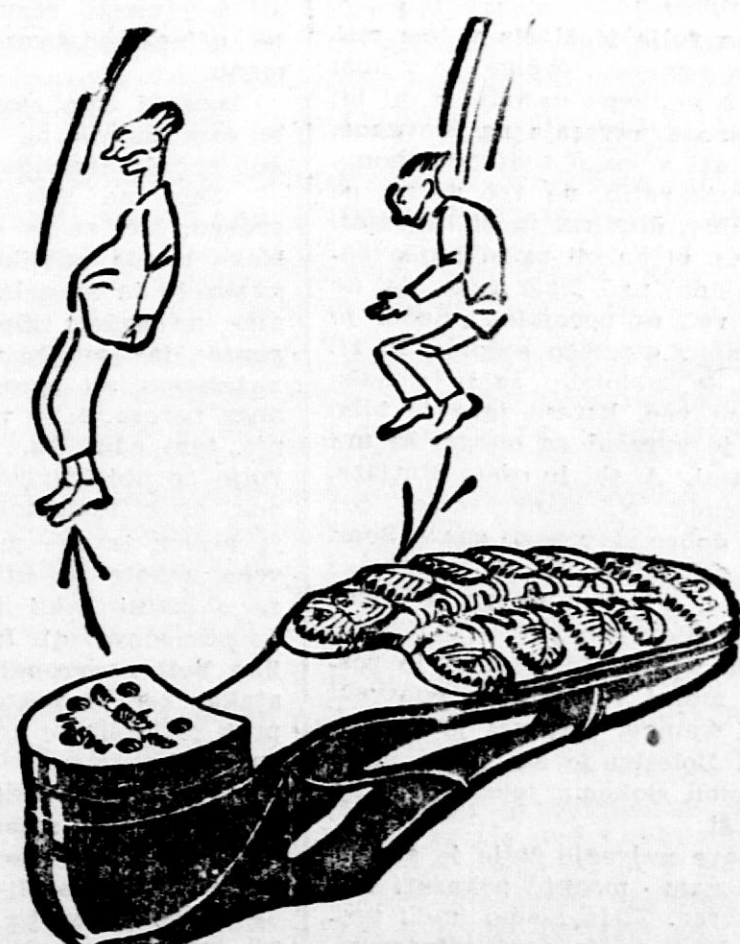
Prvovrstna moška moč

se sprejme za damsko modno trgovino. V pošte pride samo popolnoma izvežban v modni stroki, agilen, predvsem dober prodajalec, v starosti od 24 let naprej. Poudbe s prepisi spriceval na pošni predal št. 38, Ljubljana. 1251

LOKOMOBILI

Wolf-Lanz do 600 HP
tvojniško novi ali generalno popravilni s tvorniškim jamstvom tudi na obroke
motorji na sesani plin
Diesellovi motorji
brez kompresorja
motorji na sirovo olje
Generalno zastopstvo
Motorenfabrik, Darmstadt
Milnski stroji
Transmisije
Poglejte naše skladišče
— Plačline olajšave —
Kompletna montaža
BRACA FISCHER D. D.
ZAGREB, Pantovčak 1 b

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

PALMA

Navčuk podpetniki in PODPLATI
vzdržijo vsako vreme. so prožni in higijenični.

Gospodarstvo

Nezaposlenost na svetu.

„Moody's Service“ objavlja podatke o nezaposlenosti v posrednih državah začetkom leta 1925. Zlati pri nas ni o brezposelnosti statističnih podatkov in zato je Jugoslavija v zanimivem pregledu izostala. Po teh podatkih je bilo v raznih državah brezposelnih:

	na 1000 preb.
Angleška	1.360.000 25,9
Avstrija	130.000 20,0
Zed. države	2.100.000 19,0
Rusija	1.300.000 9,0
Holandska	66.000 9,3
Norveška	31.000 7,5
Danska	28.000 8,3
Nemčija	436.000 7,3
Poljska	155.000 5,7
Avstralija	33.000 5,6
Češkoslovaška	73.000 5,4
Italija	155.000 3,4
Madžarska	26.000 8,3
Švedska	17.000 2,9
Švica	9.500 2,4
Belgija	17.000 2,4
Kanada	11.000 1,2
Finska	2.000 0,5
Francija	12.000 0,3

Največji odstotek brezposelnih je torej na Angleskem, najmanjši pa v Franciji. V Ameriki se nikoli ni bilo toliko brezposelnih, kakor zdaj. Italiji se je še najbolj posrečilo znižati število brezposelnih. L. 1921 je imela Italija okrog 500.000 brezposelnih, zdaj jih ima samo še 150.000.

Kongres trgovskih korporacij v Zagrebu.

V nedeljo 36. t. m. na dan otvoritve IV. zagrebskega velesejma začne v Zagrebu zborovati I. kongres trgovskih korporacij kraljevine SHS. Kongres bo trajal dva dni. Skličen je po iniciativi Saveza trgovcev Hrvatske in Slavonije kot rezultat dela gospodarskih organizacij za čim večji uspeh in napredek našega gospodarstva. Ideja hrvatskih trgovcev je naša razumevanje tudi po drugih kraljih države in za kongres se je prijavilo mnogo zunanjih delegatov.

Glavni cilj kongresa je proučiti vprašanje ustanovitve centralne organizacije trgovskih korporacij. V naši državi je veliko število trgovskih združenj, toda med njimi ni kontakta in čisto se dogaja, da ena organizacija ne ve za drugo. Jasno je torej, da so take razmere v škodo trgovskemu stanu, ker nobena teh organizacij, pa najsi bi se tako dobro organizirana in številčno močna, ne more zastopati interesov našega gospodarstva tako, kakor bi bilo v interesu vseh. Vsaka organizacija zastopa formalno samo trgovstvo določenega kroga in zato nima možnosti, da prodre s svojimi zahtevami v imenu vsega trgovskega stanu. Tako pridemo do spoznanja, da trgovski stan naše države sploh ni organiziran. Kolikor pa je, ima značaj lokalnih organizacij.

Da se temu odpravimo je na dnevnem redu zagrebskega kongresa kot prva točka ustanovitev centralne organizacije trgovskih korporacij kraljevine SHS s sedežem v Beogradu. Cilj te centralne bi mogli postati samo gremiji trgovcev, nikakor pa ne posredni trgovci. Kot druga točka kongresa je na dnevnem redu vprašanje prisilnega združenja trgovcev trgovska združenja. S tem bi se doseglo, da postanejo trgovska združenja fakultativno reprezentativni vseh trgovcev v državi in da bi se z ozirom na veliko število članov znižali članski prispevki na minimum tako, da bi trgovcem ti izdatki ne bili posebna obremenitev. Prisilno organiziranje trgovcev z ozirom na teritorij, kjer se nahaja združenje trgovcev je stvar diskusije.

Kot tretja točka dnevnega reda pride pred jutrišnji kongres dogovor glede skupnega nastop trgovcev na kongresu gospodarskih čimteljev v Sarajevu. Kongres v Sarajevu bo za vse pridobitne kroge izredne važnosti, ker so na dnevnem redu ti-le problemi.

1. Referat o reviziji zakona o prisilni poravnavi izven stečaja; 2. referat o gospodarskem svetu; 3. referat o prometnih razmerah; 4. a) referat o pravilniku konferenc trgovskih in obrtniških zbornic; b) referat o pravilniku konferenc trgovskih in obrtniških zbornic in gospodarskih organizacij; 5. volitve nacionalnega odbora za mednarodno trgovsko zbornico v Parizu.

Kot šesta in zadnja točka dnevnega reda kongresa v Zagrebu je vprašanje dogovora glede skupnega nastopa naših trgovcev na kongresu privatnih trgovskih korporacij vsega sveta v Pragi. Program tega mednarodnega kongresa obsega:

1. Internacionalizacija borznih izanc; 2. izvršljivost borznih razsodb; 3. reforma koledarja in določitev praznikov; 4. nesol'dna konkurenca; 5. vpliv posrednih naredb o življenjskih potrebščinah na mednarodni promet; 6. unifikacija čekovnega prava; 7. unifikacija meničnega prava; 8. enotni format in enotna določitev trgovskih pism.

Kakor vidimo, je program zagrebskega kongresa zelo obsežen in zadane v živo interese našega gospodarstva. Zeleti bi bilo, da pride po stvarni debati do pozitivnih sklepov zlasti glede ustanovitve centralne trgovskih korporacij, ki je za naš državo in njen gospodarski napredek velikega pomena. Tudi trgovski stan mora slednjič spoznati, da je njegova rešitev v močni enotni organizaciji.

Zunanja trgovina Italije v I. 1924.

V primeri z letom 1923 in predvojnimi leti se je položaj italijanske zunanje trgovine lani znatno izboljšal. V naslednjem priobljemo statistične podatke o izvozu in uvozu v Italijo za I. 1924. in 1923.

1924 uvoz, izvoz v t irah	
Avstrija	463.344,462 — 683.783,828
Češkoslovaška	303.406,375 — 140.994,487
Francija	1.479.077,460 — 1.822.214,608
Nemčija	1.518.634,340 — 1.563.678,292
Angleška	2.178.225,875 — 1.493.035,471
Jugoslavija	656.938,948 — 370.254,460
Švica	414.211,346 — 1.609.318,325
Argentinitja	1.106.181,924 — 829.613,872
Amerika	4.647.883,313 — 1.231.804,145
1923 uvoz, izvoz v t irah	
Avstrija	325.625,188 — 33.242,018
Češkoslovaška	158.485,307 — 67.167,601
Francija	1.322.554,994 — 1.601.203,415
Nemčija	1.299.099,003 — 692.942,200
Angleška	2.189.744,994 — 1.290.213,597
Jugoslavija	489.280,707 — 336.033,843
Švica	875.817,893 — 1.201.419,597
Argentinitja	829.613,872 — 749.668,203
Amerika	4.619.482,825 — 1.512.523,604

— **g Vajeniška številka »Obrtnega Vestnika«.** Izšla je številka »Obrtnega Vestnika« sledeče vsebine: Enzebert Franchetti: Spomini: Ivan Rebek: Vajencem; J. Zdravac: Rokodelsko valenstvo; dr. Viktor Murnik: O našem, kar je po vojni še bolj nego prej potrebno; Ivan Mohorič: K raz-

stavi vajeniških del; dr. Ivan Pless: Kvalitetno delo kot bojno sredstvo proti konkurenci; dr. Josip Pretnar: Mojsrska in šolska vzgoja valenca; prof. M. Presl: Vzgoja obrtniškega naraščaja; A. Kosi: Nekoliko besed o obrtnonadaljevalni šoli v Središču ob Dravi ob njeni triletnici. Razno.

— **Kreditni ministarstva javnih del.** V ministertvu javnih del so bili odobreni zadnje dni ti-le krediti: za nabavo gradbenega materiala in popravilo mostu čez reko Vrba 187.000 Din, za popravilo mostu pri Bos. Gradski 175.000 Din, za povečanje epidemidnega oddelka ošleške bolnice 165.000 Din in več manjših kreditov.

— **Novi proračun.** Malone vsa ministarstva so že končala vse priprave za novi proračun. Po dosedanjih podatkih bo letošnji proračun za 35 odstot. večji od lanskega.

— **g Prepoved uvoza češkoslovaških kron.** Naše finančno ministarstvo je ukrenilo vse potrebno, da češkoslovaška vlada razveljavi svoj sklep glede uvoza kron v državo s nižjo valuto, tudi za našo državo.

— **g Spomladanski vzorčni semenj v Frankfurtu** je bil odprt 21. t. m. Obseg semnja je približno enak lanskolejskemu. Politične razmere in napet denarni položaj pritiskajo nekoliko na kupnje. Inozemstvo je kot nakupovalec le malo zastopano, toliko bolj pa živahen interes notranosti za posamezna polja. Glavni posel obsega čevlje in usnjeno blago.

— **g Naša reparacijska kvota za maj.** Reparacijska komisija je obvestila našo vlado, da znaša jugoslovenska reparacijska kvota za maj 2.631.000 zlatih mark.

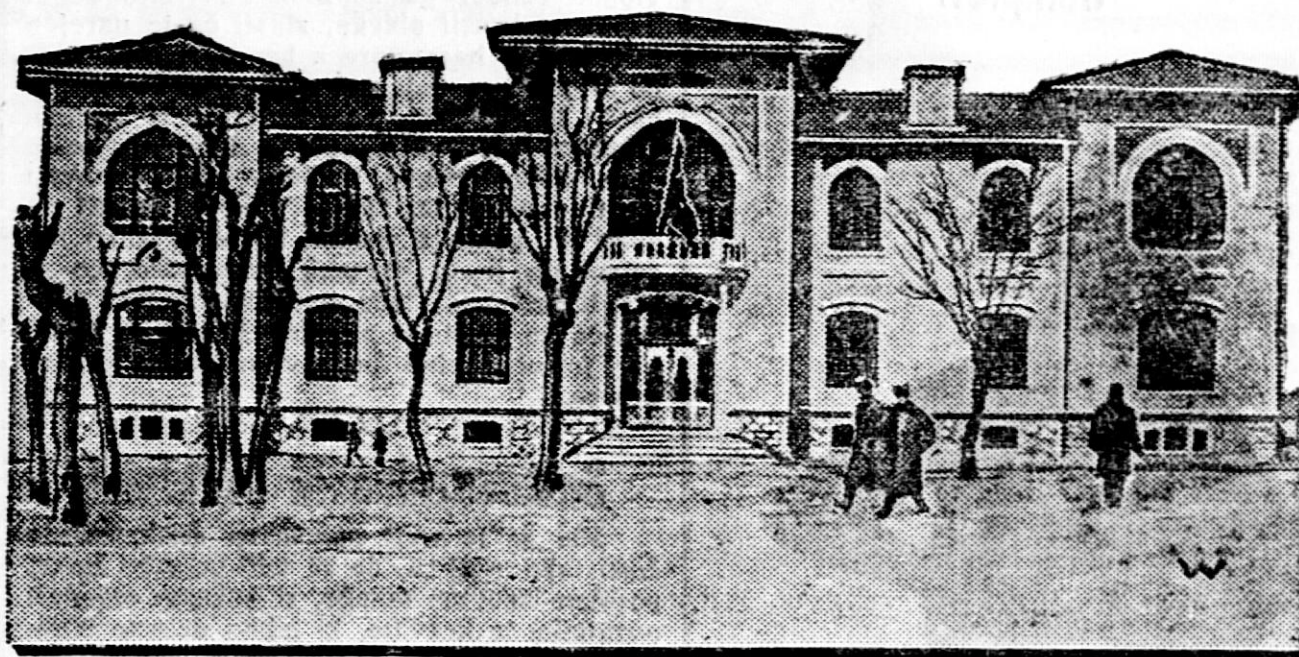
— **g Mednarodni kongres svilenih industrije** se bo vršil sredi junja v Parizu. Po sedanjih poročilih je gotovo, da se sestanejo v Franciji zastopniki cele evropske svileni industrije. Razpravljalo se bo o vseh svileni industrijo zadevajajočih vprašanjih.

— **g Italijanski blagovni tarifi** so bili z dnem 15. t. m. za 25% povišani.

— **g Naraščanje nezaposlenosti na Angleskem.** Iz Londona poročajo, da zaznamuje tedenski izkaz o nezaposlenosti pred 22. t. m. število 1.204.800 nezaposlenih oseb. Napram enakemu času lanskega leta znaša narastek 165.613 oseb.

— **g Prva zračnoprometna črta na Japonskem** je bila odprta te dni. Služi v glavnem za pošto med Tokijem, Osako in otokom Kjusiu do železnice v Nagasaki. Podjetje dobiva državno subvencijo.

— **g Dobave. Odeljenje za mornarico v Zemunu sprejema do 5. maja t. l. ponudbe** glede dobave čevlarskega orodja in materiala. Vršile se bodo naslednje obitelne licitacije: Dne 11. maja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave belega kartona. — Dne 12. maja t. l. pri interventuri Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 380.000 kg pšenične krušne moke (tipa 80 %); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave pleskarskega materiala. — Dne 14. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave žele in bakrenih cev. — Dne 16. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave osov. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

NOVA PRESTOLICA TURČIJE. Angorsko finančno ministarstvo, drugo nekoliko modernostopje v Angori, ki je sicer precej orijentalisko umazano in zanemarjeno mesto

Julijska krajina.

— **iz Opatije poročajo,** da je bilo ob velikonočnih praznikih po vseh hotelih polno tučev. Mnogi, ki so došli kasno, so morali oditi na Reko. Navzočih je bilo tudi izredno mnogo madžarskih židov. Velik dotok je bil iz Zagreba. Neka hrvatska gospoda je po svoji stari navadi pridno švabčarila. Za pravoslavne velikonočne praznike je bilo nekaj gospode iz Beograda. Navzoče so bile tudi odlične politične osebnosti.

— **V Ajdovščini** je izročil tamošnji župan videmskemu prefektu, ko je potoval po Vipavski dolini, obširno spomenico o lokalnih in splošnih željah ter potrebah našega ljudstva. Tudi drugi župani so izrazili svoje želje. Prefekt je bil, kakor povsod, tako tudi v Ajdovščini slovesno sprejet, kar je napravilo nanj najboljši vtisk. Rekel je, da prihaja med župane zato, da se seznanja z njimi in sliši ljudske potrebe.

— **Značilno dementiranje.** Poročalo se je, da so župani v Vipavi povodom prefektovega poseta izrekli svoje želje glede znanja slovenske in strani uradnikov in glede slovenskega učnega jezika v osnovni šoli ter da je prefekt na te in druge želje odgovoril, da jih bo proučil. Obljubil je pač, da stori, kar sploh more in sme storiti. Pri »Piccolu« so bili že zaradi tega poročila vsi iz sebe in hitro so povprašali v Vidmu, kaj je na stvari. Iz Vidma je seveda došlo obvestilo, da se misli ni na to, da bi bil prefekt izjavil v smislu slovenskih želj glede uradništva in šole. Prefekt tega res ni storil in kaj takega tudi nihče ni pričakoval od njega, za slovenski trenotek je zadoščalo, da je prefekt poslušal slovenske želje, katere naj potem sporoči na višje mesto. Prefekt je vljuden gospod, ki je lepo občeval z ljudmi in ne spada v tisto vrsto političnih uradnikov, ki gonijo Slovence z njihovih rodni tal preko meje, kakor je storil neki njegov prednik. Tak je v milosti pri »Piccolu!« Grda hlinavščina je vse, kar piše »Piccolo« včasih »dobrohotnega« za Slovence.

— **Občinske volitve v Trnovem pri Kobaridu.** Na belo nedeljo so se vršile občinske volitve v Trnovem. Od 105 volilcev je prišlo na volišče 64. Izvoljeni so domačini, ki ne stojijo pod vplivom usiljivih »soparjev«. Komisar Cavalotti iz Kobarida se je zaman trudil, da bi vsilil trnovski občini ljudi, ki bi delali po njegovih protislovenskih načrtih.

— **Lastno električno centralo** si zgradi rudnik v Idriji in sicer na Marofu. Sedanja privatna centrala krije samo del mestnih potreb. Družba, ki je zgradila električno centralo v Poljanski dolini, je podala svojo

ponudbo mestni občini v Idriji in tudi občini v Spod. Idriji, ki rabi 400 žarnic. Dela se na to, da se idrijsko mesto takoj preskrbi s potrebnim električnim tokom, centrala se lahko potem vseeno zgradi.

— **Kako so fašisti napadli odposlanca »Edinosti« v Orehku.** G. L. Badalič se je mudil v Orehku pri Postojni kot odposlanec političnega društva »Edinosti« iz Trsta v zadevi prijav vojnih terjatev. Brigadir je našel Badaličeve dokumente v redu. Prhale so se vršile mirno. Ob 5. popoldne pa je prišel nekdo, ki je rekel Badaliču, da je politični agent. Pokazal je na zahtevo neke »legitimacije« z napisom »Popolo di Trieste«. Potem so prišli v sobo še drugi neznanzi. »Agent« je prvi udaril Badaliča po obrazu, nato so ga začeli ostali obdelovati s palčami in boksat. Nato so ga vrgli v kuhinjo, ko je dobil še močan udarec z gorjajo na roko. Tam so ga pretepili, dokler se ni onesvestil. Nato so Italijanski junaki poženili z avtomobilom proti Prestranku. Napadatelji so znani in objavljeni oblasti. Badalič je dobil prvo zdravniško pomoč pri dr. Grudnu v Postojni in potem je šel v tržaško bolnico. Zalega fašistovskih napadalcev je v Postojni. Taki fašistovski divjanje bo škodovalo tudi tujskemu prometu v Postojni.

— **Goriško železniško vprašanje.** Goričani bi radi dosegli podaljšanje železniške proge iz Ajdovščine do Logatca in zvezo med Cervinjanom in Gorico, ker bi se s tako črto vsvarila dobra direktna zveza med križiščem železnice v Mestru in Ljubljano. O tem vprašanju se je razpravljalo na sestanku v Gorici, katerega so se udeležili domači zastopniki mesta, trgovine in obrti ter odposlanci iz ministarstva. Domačini so s svojimi zahtevami propadli. Ministrstveni zastopnik je poudaril, da je železniška zveza med Zagragem in Krminom v stiku z nameravano črto Trst - Monakovo. Proga iz Ajdovščine v Logatec se mu zdi skoro neizvedljiva zbog terenskih in drugih težkoč ter ogromnih stroškov. Železniški spoj Stanjeva s Postojno bi bil sprejemljiv tudi za Trst, Vseled zveze Zagrag - Krmin bi bila Gorica potisnjena čisto na stran, tako-le na stališče Ajdovščine! Videm stoji vedno višje kot Gorica in Videm je tudi nekoliko bližje Rimu!

— **Ironija »Frontiere«.** Italijanski tržaški list »Frontiere« piše k aferi profesorja Vebra: »Italijanstvo Trsta je bilo v veliki nevarnosti. Tržaški fašijo je nastopil energično, da se enkrat reši domovino. In domovina je rešena. Profesor Veber ni mogel govoriti...« Slovesne manjšine v Trstu fašisti s tem niso izbrisali.

OSKAR H.

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

Stari vojak se je strumno vzravnaval v sedlu »Hvala, gospod poročnik!«

Jahal je dalje ob fronti ter z ostrim pogledom motril moštvo in konje. Zdelo pa se je, da je njegov vid nekoliko trpel. Tudi v tem vođu so bili gotovo tudi jedotatki, kar se tiče strumnosti, reda in čistote. Ne več kakor pri drugih, gotovo pa prav toliko. Majorjev obraz pa se je svečel v zadovoljnosti. Jedva je prijahal do zadnje čete, že je okrenil svojega konja.

»Gospod poročnik, izražam Vam svoje polno priznanje v imenu najvišje službe. Vaš vod je vzgleden in njegova zadržanost izvrstna!«

Poročnik je zavijtel sabljo. Pohvala strogega majorja se mu je zdelo posebno pomembna. Ostali častniki, ki so še imeli poln nos tobaka, ki ga jim je dal stari duhati, so se pomenljivo spogledovali.

Major je zaukazal: »Gospodje, na svoje prostore, potem pa razstop, kolone na desno!«

Sablje so zdrsnile iz nožnic. Razlegala so se povelja, konji so hrskali in se penili, pločevinaste nožnice so žvenketale ob stremenih. Čete so se formirale v kolone, glasile so se trompete, strumno in ponosno so jahali dragoncji skozi vrata po beli cesti ven na vežbališče, da se tam vadijo v predvojsanih jahalnih umetnostih.

Na čelu svoje čete je jahal poročnik nadvojvoda Karel s precej nevoljnim obrazom. Bil je v skrbeh. Dvorni svetnik dr. Horting je korektno, konvencionalno, vendar pa odločno pisal, da pričakuje

34

pojasnitev razmerja njegove cesarske visokosti napram njegovima hčerškama in čisto odločno grozil s tem, da bo sicer moral s stvarjo nadlegovati njegovo veličanstvo cesarja samega in njegovo cesarsko visokost, gospoda prestolonaslednika.

To je bilo fatalno in je močno učinkovalo na živce gospoda nadvojvode, ki se ni čutil popolnoma brez krivde. Prav zares, sedaj je bil v tinti. Obe sta bili tako sladki in ljubki, Adela, kakor Helena, obe tako ljubezni in vdani, da mu srce ni dovoljevalo, da bi z zanemarjal le eno izmed obeh. Stari dvorni svetnik je za to vedel. O tem je bil nadvojvoda popolnoma prepričan. Čemu je takrat molčal in vse dovoljeval, samo da bi sedaj grozil z ognjem in žveplom? Stvar je bila zares neprijetna. Ako stari cel stric o tem kaj izvesta, potem mora gotovo računati z najvišjo nemilostjo, z ukori, s kazenskimi premeštvami, in tako dalje!!! Kazenskimi premeštvami in enakimi odredbami! Potem bi morala na pomoč zopet mama, kar bi ne bilo posebno prijetno vspricho dejstva, da je rada imela moralne pridige in čisto prihajala s težkimi topovi cerkvene pokore.

Nadvojvodi je postalo vroče pri teh razmišljanjih. Potisnil je kapo s čela in se z nogami krepko uprl v stremena. Adela in Helena, obe ste bili krasotici, obenem pa tudi ničvrednici. Kaj je mogel on zato? Obe sta mu prišli nasproti bolj kakor na pol pota. Ako dela sedaj stari neumnosti, je bila to dogovorjena stvar. Njegova krivda je bila kvečjemu, da se ni izogibal obeh nif, čim je spoznal njih namena. Tega bi tudi nihče drugi ne storil, ki bi imel v žilah tako mladostnovročo kri. Potisnil je čepico zopet na čelo, kar ga je napravilo še bolj mrkega. Kaj je bilo tu storiti?

Izhoda iz morebitnih dvomov bi pač ne našel, ako bi še tudi dalje časa razmišljal. Zato je bilo kakor nalašč, da ga je nekdo motil v njegovem razmišljanju.

nju. V prvi četi jahajoči enoletnik se mu je previdno približal.

»Cesarska visokost« je zašepetal s posebnim povdarmom. Nadvojvoda se je ozrl. »Kaj pa hočete, Popper? Ako Vas major opazi, da ste zapustili svoj oddelek, Vas takoj vtakne v luknjo.«

»Hotel sem samo javiti, cesarska visokost, da je došlo h Kranzu sveže blago. Tip-top, cesarska visokost!«

Popper je v navdušenju poljubil njegove prste, pri čemer je njegov ostro izrezan obraz navzel favnski izraz.

Nadvojvoda je pripomnil z največjim zanimanjem: »Sijajno ste desirani, Popper, lepo žensko izsledite 10 km v okrožju. Ogledati si hočemo danes zvečer vaše lepotic.«

»To bo piramidalo prijetno!« Enoletnik je konja zopet potisnil v svoj oddelek, ne da bi se brigal za razjarjene poglede podoficirja, ki je jahal ob krilu njegove čete. Fric Popper, sin premogovnega barona, ni imel nobenega povoda, da bi se posebno oziral na podoficirje in nižje častnike. Povsodi je našel razumevanje in naklonjenost in njegova brezmejna plačilna sposobnost, tovariška pripravljenost, vsakomur pomagati, sta mu jamčili za prijetnost vseh predstojnikov. Službena doba mu je bila tako samo prijetna sprememba v njegovih trgovskih študijah in potovanjih, ki bi mu naj poglavitno znanje in posredovala pregled, katere svojstva mora imeti šef velikega industrijskega podjetja, v čegar vodstvo je bil poklican. Klub močni samozavesti je bil vesel, lahkopristopen mladenič, ki je imel samo eno slabost, slabost za lepe ženske, pri čemer pa ni delal nobenih razlik. Ta slabost mu je povzročila že marsikatero nepriliko. Odkar je nadvojvoda prišel k polku in prevzel vod, v katerega je bil uvrščen Popper, je narastel tudi njegov ugled. Nadvojvoda je imel posebno nagnjenje k njemu in

z njim sklenil, povdarjajoč sicer razliko v stanu, toplo prijateljstvo. Močno polteno nagnjenje, ljubizen do žensk pri obeh, je zgradila most med nadvojvodom in sinom navadnega tovarnarja. Po Popperjevih besedah je bil nadvojvoda znatno boljše volje. Skrb radi pisma, ki ga je poslal dvorni svetnik, je odgodil do drugega dne in se je v svojih mislih izključno bavil z ženskim feniksom pri Kranzu. Bila je najbrže zastopnica ženske lepote najnižje vrste, toda nadvojvoda ni bil izbirčen in zatrljeval je, da lepota odtehta krepost in zlahtni stan. Temu zelo liberalnemu naziranju so se z navdušenjem pridružili tudi ostali mladi častniki dragonskega polka. Dočim je bila popreje zapoved družabne dolžnosti, da so častniki prikrivali pred javnostjo občevanje z galantnimi damami, je to postalo drugače, odkar je nadvojvoda prišel k polku. Princ so odpuščali vse. Njegova nagnjenja za svenčence Venere so opravičevali z njegovo mladostjo, s podedovanim nagnjenjem. Občinstvo je bilo celo veselo, da ni igral zapeljivca in se ni približeval hčerkam poštenih meščanskih rodbin. Svobodno pismo, ki so ga v tem oziru izdali nadvojvodi, je bil v prilogi tudi drugim častnikom. Dolžnost, da so mu delali družbo, je opravičevala njihovo udeležbo pri zabavah, ki niso bile tako nedolžne. Ko je med odmorom enoletnik Popper po nadvojvodovem naročilu sporočil svoje odkritje vsem oficirjem, je zavladalo med njimi veliko veselje, ki so mu dajali izraza v glasnih vzklikih. Stari major je to opazil ter opetovano s strogim pogledom dal ukor poglasni skupini. Ostali oficirji so se morali zopet pokoriti za svoje razposajeno razpokoženje, zakaj major se je nato vsakemu vsedel za vrat, deval v nič vsako vajo in se izogibal samo — cesarski visokosti, da bi tudi tu ne našel povoda za svojo nezadovoljnost. Končno, ko je utrujenost že vsem vajam odvzela polet in strumnost, je izdal povelje za povratek v vojašnico.

Zgodbe, da ženin zmanjka tik pred poroko, ne najdemo samo v humoreskah, temveč tudi v resničnem življenju. Razumljivo je, da je ta važen korak marsikomu težak in neki angleški psiholog povsem upravičeno piše o poročni paniki. V nekem mesečniku je približl celo vrsto slučajev, v katerih so ženin na dan poroke za vedno izginiti. Neki bankir iz Somersetja je prišel pred kratkim v London dva dni pred svojo poroko in je izjavil, da se vrne točno na dan poroke. Ni ga bilo in vse poizvedovanja so ostala brezuspešna. Neki ugledni meščan iz Lancashire je izgini par ur pred svojo poroko. Sumijo, da to ni bila navadna odločitev, kajti dan popreje je dvignil iz banke vse svoje premoženje. Sploh se ne vé, če še živi. Lahko bi se smatralo vzrok takim pojavom nenadno nesrečo, da se ne bi tako pogosto javljali. Večkrat so krive temu slučajne stvari. Tako je n. pr. nek ženin preapal uro poroke in se je tega tako zamerjal, da je vstal ter odhitel na kolodvor, kjer se je s prvim vlakom odpeljal. Presenečena nevesta ga ni videla nikdang več. Neki drugi ženin je po bučno preživljal temo večeru v krogu prijateljev. Izgubil svoje zobe. Ker ga je bilo sram, da bi se brez krasote svojih zob pokazal pred nevesto, jo je jadrno odkuril iz kraja. Drugi ženin je pri oblačenju z neko kišlino poneznal frak in se je obupen na dno odpeljal. Neki hrec, ki je pri poroki izgini, je kasneje izjavil, da je bil tako nervozen. Nevesta ga je zato tožila in sodnik ga je obsojil na 1500 funtov šterlingov. Dve leti kasneje sta se oba pobotala in poroka bi se imela vršiti znova. Točno ob določenem uri pa je ženina sopot zmanjkalo in šele čez eno leto so ga izsledili. Nova tožba neveste pa ni imela istega uspeha, zakaj ubegli ženin je bil obojen samo na eno leto. **ni odškodnine.**

govski zbornici ter pri
avstrijske Prometne zveze
(Bureau). 1232

BISER SLOVENIJE

starodavno radionamozilsko termalno
(38° C) kopališče

Toplice pri Novem mestu

(Dolenjske Toplice)

Sezona od 1. maja do 1. oktobra

Pošta, telefon, telefon, železniška postaja
Straža-Toplice na prosti Ljubljana-Karlova.

Že 400 let pred Krist. znana zdravilna terma. Že v Valvazorju leta 1689 večkrat omenjena, zlasti kot: „žez mero dobra kopel, tako od daleč mnogo obiskovana“; od dvornega svetnika Fr. Šukljea označena kot: „starodavni čudodelni izvir“ (Prager Presse 1924 No. 155), po mnenju ranikega znanega praškega internista prof. Dr. B. Eiselta po svoji zdravilni moči: „ena izmed najboljših term v Evropi“.

Zdravi:

Ravmatizma vseh vrst, gih, ženske bolezni, arteriosklerozo, neurastenijo, ostarlost posledice zlomenin in poškodb, kožne bolezni l. t. d.

Vsaka tukajšnja kura je tudi življenje osvježevalna in omiljevalna kura.

Vse kopeli so neposredno na izviri in terma jih polni le izključno z lastnim pritiskom brez vseh črpalk in brez vodovodnih cev.

Sanatorij s celoletnim obratom pod eno streho s kopališčem. — Elektro- in mehanoterapija, dietetična kuhinja. — Cene v sanatoriju: I. razred Din 120—, II. razred Din 95—, III. razred Din 75—.

Zdraviliški dom z jedilnim salonom, parkom itd.; ves moderni komfort, vse renovirani. — Krasna gozdna okolica, izhodišče divnih izletov.

Prospecte in vsa pojasnila daje na zahtevo brezplačno ravateljstvo. 1231

Modni salon Minka Horvat

LJUBLJANA Starl trg 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške slamnike in klobuke. — Zalogi klobuki vedno v zalogi Popravila se sprejemajo

Dežni plašč

moški iz trpežne angliške gumovine tkanine, fine dunajske konfekcija Din 270—, damski Din 280—, socialiteta „Coverco“ moški Din 910—, damski Din 880—, razpošilje voletgovina R. STERNECKI, Ceste št. 21. Ilustrovani cenik s čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoji, vzorci od sukna, karnarje in razne manufakturne robe pa samo 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebnega kupa, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500— poštnine pro to. — Trgovci engros cene.

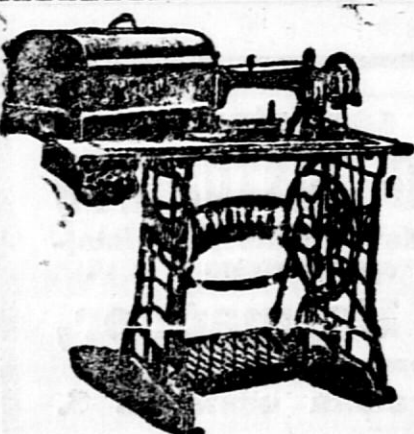
NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame, zajamčeno iz čiste volne čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot strogo solidno svetovno znano tovarniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO, Palackeho třída 12.

Vzorci gratis in franko. Isto tudi privatno.

15 letno jamstvo

najpopolnejši STOEWER šivalni stroji s pogreznim transportorjem (grabeljo); enostavnim premikom je pripravljen za štepanje, vezanje ali šivanje

LUD. BARAGA LJUBLJANA

Selburgova ulica 6/1. 116 T

Telefon št. 880

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg šte. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvena glavnica.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po do-ovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvu.

Telefon šte. 9.

23 L

Telefon šte. 9

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

Ivan Bricek, Dunajska c. 19, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno.

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg 15 p. poroča svoje znanje delavnikov in solistov kar sprejemalnih pait. Popravila se izvršijo hitro in solidno

Teod. Korn, Ljubljana

Pollanska cesta št. 3. komet, stavbeni, galanterijski in okrasni klepari instalacije vodovodov. Izgleda strojev. Kopališče in klesalne naprave izdelovanje posod iz pločevine za hrane, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 48 L

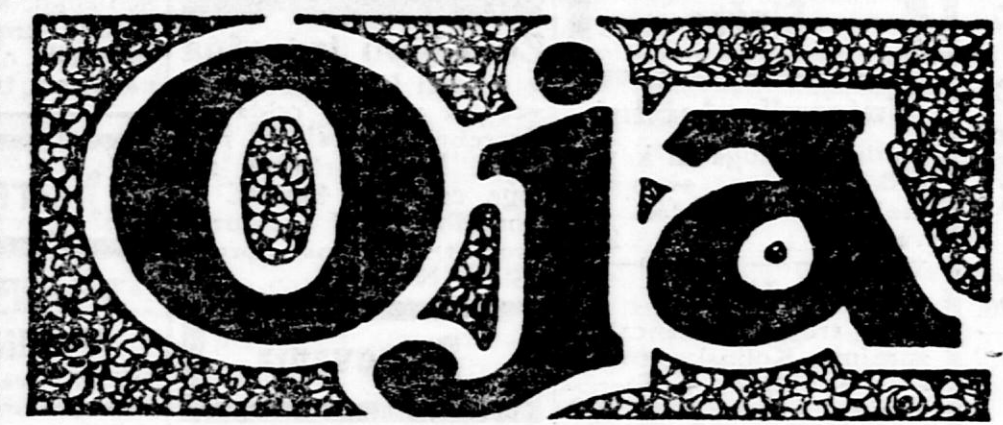
RAST LAS ZAJAMCUJE „LEDA“

zakonito zaščiteno sredstvo proti plešavosti, izpadanju las in prhljaju. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah, brivnicah ali po povzetju za 100 dinarjev (in 10 dinar ev poština) razpošilja Kozmet. laboratorij „LEDA“, Zagreb, Mikeličeva 1.

Obrtniki, ličarji, pleskarji, pozor!

Velika odprodaja

raznih lakov iz svetovnoznane tovarne Carl Tiedemann, po znatno znižanih cenah pri tvrdki Stanko Florjančič, Sv. Petra cesta 35

Je TAJNOST lepote in mladosti

Dobi se v vseh parfumerijah.

Isto odkrijete z upotrebo

„OJA“ krema za lice

„OJA“ puder

„OJA“ Eau de Cologne

„OJA“ lak za nohte

„OJA“ pasta za zobe

„OJA“ pasta za zobe

PARFUMERIJA „OJA“ PARIS

Doh. viteli M. Vis. romunska

Kra. Jice. M. Vis. knegnje

Lichtensteina. 94-L

Najnovejši damski klobuki

došli v modnem salonu

Ida Škof-Wanek naslednica Ljubljana

Priznana solidna cena. — Preoblikovanje in predelovanje se izvršuje točno.

O priliki Zagrebskega Zbora boste imeli priložnost diviti se tkaninam

1235

Les Tissus A.G.B.

in njih prekrasni kolekciji (Pranaoski paviljon).

Prodaja samo na veliko:

ZAGREB, JELAČIČEV TRG 20/III. TELEFON 6—99.

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer: pohance, kure za peči, kure in purane ter plača po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4.

190 T

„Hubertus-milo“ nadkrijuje v kakovosti vse dosežanje proizvođa in ga dobavlja po konkurenčnim cenam od znamke:

Hubertus milo Celje

Celjska mlarna d. z o. z. v Celju

Moderni damski slamniki! Bratje Oberwalder, Domžale.

1045

Braća Holländer (Subotica)

preporučuju bogato skladište perja za jorgane i jasuke od najjeftinije do najfinije vrste. Najbolje poznata eksport firma, potpunu garanciju pruža. — Brza i tačna posluža.

Sanatorium Dr. R. Szegő

za odrasle i djecu. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promjene (Stoffwechsel) za ženske i živčane bolesti. Djeca od 7 godina primaju se i bez pratnje. 69 T

Morsko kopališče Baška na otoku Krku.

Divno ležeći hotel „Velebit“ z novo depandanso na najlepšem obrežju Kvarnerja. Prvorazredna slovenska kuhinja. — Električna razsvetljava. — Zdravnik v hiši. Komoditeta v vsakem oziru. Cene od 56—60 Din za urano. Pijače ohlajene na ledu.

Priporoča se Slovincem ter daje brezplačno pojasnila lastnik hotela

1246

Ante Tudor.

MOF uništava MOLJCE i jaja istih MOF čuva krzna, čilimove, odelo MOF je prijatnog mirisa i antiseptičan MOF je pokazao 25 godina uspeha MOF se može svuda dobiti

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani prodaja

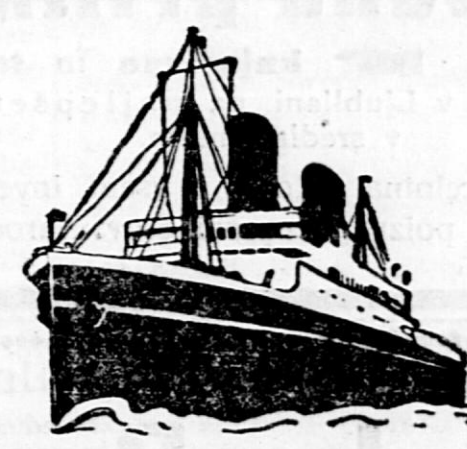
22 L

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/1.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška poštna parobrodna linija — Generalno zastopstvo za Kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. šte. 17.

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sao Paulo. —

Odprava potnikov v irvam, drugem in tretjem razredu.

Kabina večjega razreda z dvema in štiri posteljama.

Podzastopstva:

Beograd, Karagijevska ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —

Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra u. 4 — Bilelj, Bulevard Aleksandra 163.

Brzojavni naslov za gori navedena podzastopstva „Royalmail“.

Za Beano, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruzu.

Brzojavni naslov: „Prometna banka“.

Dopisovanje v vseh jezikih.